

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 228. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Szerda, 1936. október 7.

A madridi premier

A nagy bemutató főpróbák már véget értek. Láttuk London légi ostromát és láttuk Párist a mérgezgáz tengerében. Tanúi voltunk Tokió pusztulásának. Persze csak elméletben. Töménte'len filmhíradót pergették már le előttünk a légi és gáztámadási főpróbák részeteiről. Szakemberkévé váltunk. A főpróbákat a legaprólékosabb gonddal dolgozták ki. Játszótták meg és pergették le előttünk. Hallottuk a szirénák vészes kiáltását és nyomában a nagyvárosi nép pánikszerű menekülését és minden olyan élethű volt, hogy még az uccán összeeső áldozatok illúziója sem hiányzott. A légvédelmi főpróbák ismertetőit kezdtük megszokni, az uccán összeeső és mintaszerű gyorsasággal elszállított áldozatok pedig nem hatottak ránk, hiszen tudtuk, hogy itt voltaképpen egy nagy szabadtéri grand-guignol színlelőadásról van szó. A filmhíradók közlései inkább csak arról igyekeztek meggyőzni bennünket, hogy milyen mintaszerűen megszervezett mentőszolgálat szállít majd el bennünket, ha egyszer a feltevések valóra válnak. Valóban ezek a próbamentések példás gyorsasággal folytak és szinte kedvünk kerekedett tapsolni a szép embermentési sportteljesítmény láttán.

Ezeket a főpróbákat túlestünk már. Most a nagy, ünnepi premier következik. Madrid ostroma. A főpróbák elméleti feltevéseit alkalmunk lesz a távlatból ellenőrizni. Európa népeinek, egyelőre még páho'yilésből, módiában áll megtekinteni, vajjon a premier lendületében nem veti-e el egyik vagy másik fél a főpróbák tervszerűen megjátszott cselekményeit. A bombavetőgépek motorjai már ott zúgnak a spanyol főváros kihalt uccái és terei felett, már tankok és gázvetők közelednek a milliós város felé. Meglátjuk majd az éet színpadán a sok főpróba nyomát követő borzalmas premierelőadást és a szerencsétlenségben is az a szerencse adatott nekünk, hogy egyelőre még a nézőközönség veszélytelen távlatából mérlegelhetjük: érdemes-e műkedvelősködniünk a halál színpadán.

A technikai szakemberek által megalkotott tervek és elképzeléseket, a közlemények hosszú sorozatát és a filmhíradók által elénk vetített próbatámadásokat mindeddig még nem láttuk a valóságban. Ezek az újkori tudományos adathalmazok, amelyekből kivesszett a háború minden régi jellegzetessége, lényegében mind egyet'en témát variálnak: a milliós város pusztulását. Ezeknek a fantasztikus elképzeléseknek az eredménye az, hogy lassanként irigyelni kezdjük a távoli hegyek magános lakóját, akinek a közelében nincs sem vasúti centrum, sem ipari gócpont, tehát élete viszonylagosan a legnagyobb biztonságban van. Ugyan mit jelent a kiéhezett farkas, a hegyomlás, a hideg vagy a természet bármely más veszedelme manapság a technikai fegyverek útj, ismeretlen borzalmával szemben.

A nagy madridi premier elé tehát, minden egyéb politikai vagy világnézeti mellékgondolatot számba sem véve, kettőzött figyelemmel fordul Európa népe. Talán filmre is vesszük majd a nagy, véres színjátékot s akkor e'dől, hogy csakugyan o'yan példás gyorsasággal működik-e a mentőszolgálat, idejében sít-e fel a gyárak szirénája és valóban minden sebesültnak jut-e hely a mentőautók mélyén. Ki tudja hol, melyik részében lesz valami hiba az ideálisan elgondolt rendezésnek. A rende-

Antonescu külügyminiszter nagy beszéde Genfben:

A lefegyverezés mellett a gazdasági leszerelést is meg kell valósítani

A békéről, a nemzetek együttműködéséről, a világ pénzügyi és gazdasági szanalásáról beszélt a külügyminiszter —

A valutaleértékelések problémája Genfben

Genfből jelentik: A népszövetség második számú bizottságában, amely a gazdasági és pénzügyi kérdésekkel foglalkozik, a valutaleértékelések következtében előállott helyzetet vitatták meg. Azáltal, hogy Hollandia, Svájc és Olaszország csatlakozott a három pénzügyi nagyhatalom egyezményéhez, jelenleg ennek a blokknak keretében vannak azok az államok, amelyeknek aranykészlete összesen a világ aranykészletének több, mint 80 százalékát teszi ki. A valuták leértékelésének kérdése a genfi tanácskozások homlokterében áll és ez a körülmény készítette Victor Antonescu külügyminisztert arra, hogy Franciaország és Anglia küldöttei után felszólaljon a második számú bizottság ülésén. A külügyminiszter többek között a következőket mondotta:

— Az utóbbi idők politikai eseményei által előidézett aggodalom nemcsak a népek politikai és erkölcsi tevékenységére, hanem gazdasági tevékenységére is kiterjed. A nemzetközi kereskedelem korlátozásai a vámkokat szaporítják és megerősítik az autarchikus gondolatot. Gondoljunk gazdasági téren is arra, amit a népszövetség politikai téren akar végrehajtani: a lefegyverezésre.

Ez a gazdasági leszerelés azonban szintén csak az általános együttműködés révén valósulhat meg.

A londoni konferencia balsikere, valamint az azután tartott értekezletek eredménytelensége,

Nincs meg az egyensúly a világ aranyelosztásában

De a szabad kereskedelem és a szabad forgalom kérdését nem vetik fel azonos módon az összes államokban. Azokban az országokban, ahol az export rendkívül jelentős tényező, nehézségek merülnek fel.

— A jelenlegi helyzetben — folytatta Antonescu külügyminiszter — rendkívül fontos tényező az, hogy nincs meg az egyensúly a világ aranyelosztásában és a világ aranykészletének jelentős része tulajdonképpen öt állam kezében van. A jelenlegi helyzet egyik oka, hogy egyes államok jelentősen emelték kötelezettségeiket, a kincstárak pedig elérték teljesítőképességük határait, amikor a fegyverkezési tervek keresztülvételére kötelezettségeiket vállaltak. Így tehát ismét szembe kerülünk a le-

kivétel nélkül a nemzetközi egyetértés hiányának tudható be. Most azonban fel kell figyel-nünk a Franciaország, Anglia s az Egyesült-Államok között létrejött pénzügyi egyezmény-re, amelyhez Svájc, Belgium és Hollandia is csatlakozott és ezzel az első háború utáni nemzetközi pénzügyi megegyezést teremtették meg. Hangsúlyozottan szükség mutatkozik egy olyan nemzetközi mozgalomra, amelynek eredményeképpen megszűnjének a kontingentálási és a devizaellenőrzési rendszerek. Kötelességemnek tartom annak kijelentését, hogy mi, románok boldogan vesszük tudomásul a nemzetközi együttműködésre való felhívást és készek vagyunk arra, hogy tevékenyen hozzájáruljunk a konkrét javaslatok tanulmányozásához. Elsősorban a kontingentálás, valamint a külkereskedelem ellenőrzésének kérdése foglalkoztat bennünket. Ami a leértékelést illeti, az általa okozott nehézségek előreláthatólag lényegtelenek lesznek, viszont nagy előnyököt von maga után, ha sikerül megakadályozni az árak emelkedését. A kontingentálás megszüntetése szoros összefüggésben áll az árak problémájával. Összpontosítanunk kellene az előtanulmányokat, amelyek olyan megoldásokhoz vezethetnek, melyek segítségével

megszüntethetnénk a népek elszigeteltségét és megerősíthetnénk a nemzetközi együttműködést.

szerelés és a biztonság kérdésével, amellyel a lehető legkomolyabban foglalkoznunk kell, ha ténylegesen akarjuk a világ pénzügyi és gazdasági szanalását. Figyelembe kell majd venni egyes államoknál annak szükségességét, hogy kölcsönököt kell felvenniük külföldön kiegyenlítősi alap létesítésére arra az esetre, ha jelenlegi arany- és devizakészletünk nem lenne elegendő arra, hogy a szükséges fedezettel szolgáljon egy normális pénzügyi rendszerben.

A nemzetközi hitel kérdése így az elsősorban megoldandó és letárgyalandó problémák sorába kerül.

Meg kell említenünk a transzferhátralékok, valamint a kereskedelmi tartozások hátralékai-

zók hibái és fogyatékoságai mindig a premier alkalmával derülnek ki. A színpadra épp úgy vonatkozik ez, mint magára az életre. Csak-hogy, amíg egy rosszul megrendezett darab bukása csak a szerzőre tragédia, addig egy ilyen „madridi premierelőadás“ hibáért és büneiért mindazok meglakolnak, akik az előadás

közvetlen, vagy közvetett részesei. Ezért végzetesen kockázatos a nagy főpróbák igazi megjátszása és ha a madridi premier talán nem is válik borzalmas, véres valósággá, de közel-fekvő árnyéka is e'g lesz ahhoz, hogy a béke-gondolatok prózaibb, de mindenesetre céltuda-tosabb ösvényére vezesse Európát. (k)

nak kérdését is. A jelenlegi helyzetben ipari autarchia fejlődött ki, amelyen egyik napról a másikra nem lehet változtatni és ezzel számolnunk kell. Figyelembe kell vennünk a mezőgazdasági és az ipari árak közötti különbségeket is. Ezeket tartottuk kötelességünknek általában a tanácskozás megkezdésekor elmondani. A magunk részéről készséggel veszünk részt a problémák tanulmányozásában

és a gyakorlati megoldások keresésében. Azt hiszem, hogy mindannyiunknak az a kötelessége, hogy a felmerülő kérdéseket ne csak nemzeti, hanem általános szempontból is megvizsgáljuk, mert csak így felelhetünk meg azoknak a várakozásoknak, amelyeket hozzánk fűznek azok, akik őszintén óhajtják a nemzetközi együttműködést.

„Külpolitikánk alapja a minden országgal való barátság és békés egyetértés”

Párisból jelentik: Az Intransigeant cikket közlő Antonescu külügyminisztertől, amelyben többek között ezeket írja:

— Románia a pénzügyek terén a rend politikáját folytatja, költségvetése kiegyensúlyozott és különleges költségvetést létesített a jegyverkezési költségek céljaira, amelyeket jelenleg kénytelen elviselni. A nemzetközi gazdasági megszorítások következtében iparunk jelentősen fejlődött. A mezőgazdák helyzete nagy mértékben javult és jelenleg iparunk legjobb fogyasztói.

Az adóbevételek mintegy 4 millióval növekedtek, amit az adóilletékek nehézségei nélkül viselnek el.

A nagybirtokok kisajátítása és a mezőgazdasági adósságok konvertálása biztosította a társadalmi rendet. Külpolitikánk alapja a minden országgal való barátság és békés egyetértés. A Franciaországgal való szövetség és barátság politikánk alapvető tétele, ugyanakkor szorosabbá fűzzük a Kisantant-államokkal, a Balkánszövetséggel és Lengyelországgal szembeni baráti kapcsolatainkat. Gazdasági egyezmények útján szorosabbá fűztük Angliával való kapcsolatainkat s ugyanezt fogjuk tenni Olaszországgal is. Továbbra is jó szomszédi és baráti politikát folytatunk a Szovjetunióval. Fenntartjuk jó gazdasági kapcsolatainkat Németországgal. Krofta csehizslóvák külügyminiszter népszövetségi nyilatkozata eléggé kifejezte azt a vágyunkat, hogy mindenkor együttműködjünk a népszövetségi paktum megerősítésén, anélkül, hogy lemondanánk benső felelősségünk garanciáiról, területi sérthetlenségünk alapján.

A kollektív biztonság nem szervezhető meg a háborút megelőző eszközök megfelelő kifejlesztése és az erőszak alkalmazásának megtiltása nélkül. Mindez megmagyarázza Romániának a Népszövetségbe vetett bizalmát és a kollektív biztonság megszervezésében való részvételi hajlandóságunkat.

A kormány fenntartja a lei árfolyamát

Itt említjük meg, hogy bucuresti-i jelentés szerint tegnapelőtt Tătărescu miniszterelnök elnöklétével minisztertanács volt, amelyen megvitatták azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket az új képviselőházi ülészekon elő fognak terjeszteni. Cancicov pénzügyminiszter előterjesztést tett a költségvetés egyensúlyba hozatalára, amely összefüggésben áll a külföldi valuták aláértékelésével. A kormány pénzügyi politikáját Cancicov a következő szavakkal jellemezte:

— Fenntartjuk a költségvetés egyensúlyát és pénzünk árfolyamát olyanformán, hogy a leu a bel- és külkereskedelemben éppen olyan vásárlóerővel bírjon, mint a multhan.

A minisztertanács felhatalmazta a közlekedésiügyi minisztert, hogy írja alá a Jugoszláviával kötött megegyezést az új dunai hidra vonatkozóan.

Tătărescu miniszterelnök Siniaiban kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt, aki nek beszámolt a délelőtti minisztertanács hatá-

rozatairól. A minisztertanácsban Mircea Cancicov pénzügyminiszter részletesen foglalkozott a kormány pénzügyi politikájával és végül is arra a következtetésre jutott, hogy ezen a politikán a nemzetközi pénzügyi események következtében nem szükséges változtatásokat eszközölni. Ezt a felfogást a kormány összes tagjai osztották.

A főváros közgazdasági körrel egyébként óvatos figyelemmel tekintettek a mai minisztertanács elé, mert ez volt az első minisztertanács, amelyet a frank leértékelése után tartottak. A minisztertanácsban hozott határozatok, amelyeket az esti bucuresti-i lapok már közölték, nagymértékben megnyugtatta a gazdasági köröket.

A Banca Națională a francia frank, a svájci frank és a hollandi forint árfolyamait a leértékelés után a következőkben állapította meg: A francia frank árfolyama vásárlás esetén 4.50, amelyhez hozzá kell számítani a 38 százalékos felárat, tehát: 6.21, a frank eladási ára 6.55. A svájci frank árfolyama a 38 százalékos felárral együtt 31.19, eladásnál pedig 32.77, a holland forint árfolyama eladásnál 75.88 lei.

Megmarad a dinár értéke

A Lupșa rámutat arra, hogy az olasz líra, valamint a cseh korona leértékelése károkat okoz a romániai exportőröknek. Olaszországban például még 600 millió líra követelésünk van, a szankciók előtti időkből.

Belgrádból jelentik: A pénzügyminiszter a Nemzeti Bankkal egyetértésben elhatározta, hogy nem csökkentik a dinár értékét.

Hivatalos híradás szerint az olasz tőzsdéket szerdán ismét megnyitják.

Rómából jelentik: A líra értékcsökkenésével összefüggő intézkedések foganatosításával egy időben az olasz kormány értesítette a római jegyzőkönyvet aláíró másik két ország kormányát arról, hogy szándékában áll az Olaszország, Ausztria és Magyarország közötti kereskedelmi viszonyt a jövőben is változatlanul fenntartani és tovább fejleszteni.

Alkalmi bevásárlás! VAJDA posztóáruházban Str. Eminescu No. 15. Reclám árak! 4406 Mercur bevásárlási hely

Egy hajszál híján

Írta: JEANNE LEUBA.

Abban állapotok meg, hogy Maurice Quesnoy nyolc órákor átjön vacsorára s meghívják azt a két fiatal leányt, akinek társadalmi körülményei, fizikai és lelki érényei lehetségesé tették, hogy Maurice egyiket feleségül vegye. Mert Maurice Quesnoy, mielőtt rendelőjét megnyitotta volna, házasodni akart. A klasszikus választékot találták eléje: Reine Marjoret barna volt, Winnie Astroy, akit angol származása ellenére telivér párisinak nevettek, szöke. A hozomány mindkét részről azonos volt. Erényeik nagyjában azonosak, Winnie talán valamivel szabadabb és merészebb, Reine szelidebb és meggondoltabb.

Sem a fiatalember, sem a lányok nem értették félre a vacsora jelentőségét, de mindnyájan beleegyeztek a kísérletbe: a fiatal orvos barátnője unszolására kíváncsian, Reine engedelmesen és Winnie egy árnyalat tiltakozással.

Mikor Maurice Quesnoy este nyolckor belépett Mme de Fauverolles szalonjába, elragadó trió várta, zöld, kék túllökbe öltözött három mosolygó teremtes és Maurice önkéntelenül első pillanatban összemérte a gesztenyebarna hajú, tompa, elefántcsontszínű bőrű Reinet az angol leány ragyogó szépségével. Az apák és anyák kedvességétől csöpögve sűrögtek, forogtak a fiatalember körül. Ugyanakkor két fiatal házaspár mintegy igazolta, lme: ilyen boldogsággal kecséget a házasság.

Az orvosnak mingyárt első pillantásra jobban tetszett Reine. Sőt annyira jobban tetszett, hogy maga is meglepődött. Csak udvariassága és józsansága tartotta vissza, hogy érzelmet meg ne mutassa. De miután örömmel hallgatta mély hangját, gondosan szemügyre vette. És ekkor különös dolgot vett észre. Reine Winnie egy kérdésére válaszolt és amint előrehajolt, nyakával és fejével kecses, de furcsa kis mozdulatot tett, mintha valami kellemetlen érintést akarna elhárítani. Az asztalnál Maurice tovább figyelte két jelöltjét. Mi-
alatt egyre jobban tetszett neki a barnahajú lány,

egyszerre idegenkedve vette észre megint azt a kis mozdulatot. Ördögbe is! Ugy látszik, a kis-lány ideges. Milyen kár.

Szemügyre vette a szülőket. Hétköznapi emberek. Tőlük örökölte volna? Miután most már gyanakodott, egyre Reinet figyelte, valóságos hivatásszerű alaposággal. És egész idő alatt, vacsora közben és utána semmit sem talált, ami ne tetszett volna neki ezen a fiatal lányon, csak persze ez a furcsa nyak- és fejmozdulat egyre jobban idegesítette. Sem liszta vonásai, sem arányosan épített teste, nagy, barna szeme nem kárpótolta ezért az apró hibáért. Annyira elkedvetlenedett ettől az észrevételtől, hogy egyre hallgatagabb lett és barátnője és a két fiatal leány szülei belátták, hogy „reménytelen az eset”.

„Mme de Fauverolles az estély után néhány nappal egymásután magához hívatta Winniet és Reinet. Egyiküknek se lett volna kifogása Maurice ellen, de azt is észerevette, hogy Reinenek nemcsak hogy nincsen kifogása...

Quesnoy azonban nem jelentkezett. Mikor két hét múlva se hallott róla, felhívta telefonon. A fiatal orvos mentegetődzött, hogy munkája nagyon elfoglalta, Mme de Fauverolles mingyárt a tárgyra tért és meghívta, Maurice Quesnoy eljött és barátnője kertetés nélkül megkérdezte, hogy tetszettek neki a lányok

— Elragadóak, — felelt Maurice — de Reine különösen tetszett nekem. Sőt, több, mint tetszett...

— Ő is, ő is, — felelt örömmel Fauverollesné — de akkor mondja, miért nem mutatkozik olyan régen?

— Megmondom. Mint orvos, nem tudok nem észrevenni bizonyos hibákat... Hiszen a gyermekekre is kell gondolnom, nos, Reinenek van egy furcsa kis tikje, amiből arra következtek, hogy nagyon ideges...

— Rein-nek tikje? — Fauverollesné elképedve bámult rá.

— Igen és szüntelenül csinálja, lehetetlen nem észrevenni.

— És mi az a tik?

Maurice utánozta: nyakával és fejével furcsa mozdulatot tett, mintha kellemetlen érintést akarna lerázni. Mikor barátnője ezt látta, egyszerre nevetni kezdett és úgy nevetett, hogy a szó szoros értelmében a könnyei csorogtak. Mikor Quesnoy tártott szájjal bámult rá, végül szóhoz jutott és megmagyarázta:

— Meghalok a nevetéstől és ezért? Tudja, mi volt ez a mozdulat? Reine elmondta nekem. Egy hajszál hullott a kivágásába. Egész este úgy csiklandozta, hogy majd a falra mászott tőle. És nem merte kihuzni, nem mert odanyulni maga miatt. És a hajszál egész este gyötörte — és újra nevetni kezdett, mialatt Quesnoy felragyogó arccal csókolt kezét neki.

CORSO MOZGO

szenzációja:

Orczy báróné világhírű regénye után készült világláger

OPERABÁL

a bécsi császárvárosban

a cár parancsára

A legizgalmasabb kémfilm! Világláger! Bécs szenzációja!

Tekintettel a rendkívül érdeklődésre, szerdától kezdődőleg minden d. o.

11-1-ig jegyelővétel

!!! PREMIER OKTÓBER 8. !!!

Ma utoljára:

Mayerlingi tragédia

Meghalt Gömbös Gyula, Magyarország miniszterelnöke

Szombaton temetik az elhunyt államférfit — Sulyos vesebaja okozta Gömbös Gyula halálát — Lemondott a magyar kormány — A kormányzó Darányi Kálmánt bízta meg az ügyek ideiglenes vezetésével — Egyelőre a miniszteriumok többi vezetőjéről is helyükön maradnak

Münchenből jelentik: Gömbös Gyula magyar miniszterelnök, aki tudvalevőleg hetek óta a München melletti neuwittelbachi szanatóriumban keresett sulyos természetű vesebajára gyógyulást, ma reggel 8 óra 20 perckor 50 éves korában elhunyt.

Budapesti jelentés szerint Gömbös Gyula magyar miniszterelnök harmadik hónapja kénytelen volt a miniszterelnöki teendőket ellátását helyettesre bízni. Első ízben a Balaton mellett, utóbb Nagytétényben gyógykezelte magát és amikor hat héttel ezelőtt, második ízben kérte a magyar kormánytól betegszabadsága meghosszabbítását, külföldi orvosok és neves pesti szakorvosok tanácsára a München mellett levő neuwittelbachi szanatórium betegek közé vétette fel magát. Hat hetes újabb szabadsága most volt lejárában és október 15-én kellett volna hivatalát átvenni. Az egyre közeledő időpont előtt a magyar belpolitikai élet feltűnően megélné, mert mindinkább erősödött az a tudat, hogy Gömbös Gyula nincs abban az egészségi helyzetben, hogy a miniszterelnöki feladatok teljesítésére továbbra is vállalkozzék. Ezért már napok óta belpolitikai válság híre terjedt el Magyarországon. Ma reggel egy müncheni távirat jelentette, hogy

a magyar kormány vezetője a München mellett levő szanatóriumban elhunyt.

A vég bekövetkezésétől már tegnap este óta tartani lehetett, ezt sejtette az a komor értesítés, amely sürgősen Münchenbe szólította Hóman Bálint magyar kultuszminisztert és Gömbös Gyula gyermekeit. Hóman Bálint még azt est folyamán Sztranyavszky Sándorral, a képviselőház elnökével repülőgépen Münchenbe utazott és a Gömbös-gyermekek is sürgősen apjuk betegágyához siettek. Már azonban nem találták életben a nagybeteget, mert amikor Hóman és Sztranyavszky ma reggel a müncheni szállodából távbeszélőn érdeklődtek Gömbös Gyula állapota iránt. Sztranyavszky Gyula ezredes, szárnysegéd, a halál bekövetkezéséről számoltatott be. Hóman Bálint kultuszminiszter előbb a nagynénjüknél tartozkodó Gömbös-gyermekekkel közölte apjuk halálát, majd a szanatóriumba gépkocsizott, ahova időközben megérkezett Sztranyavszky Sándor, a magyar képviselőház elnöke.

Gömbös Gyula utolsó órái

A halottas-ágnál az özvegyen kívül, aki egész éjjel férje mellett virrasztott, dr. Boros József, a miniszterelnök állandó kezelőorvosa és Sidtenhann orvostanár voltak, akik megrendülve számoltak be az érkezőknek Gömbös Gyula utolsó óráiról. A német orvostanár elmondotta, hogy a nagybeteg az utolsó órák alatt csak időnként tért eszméltre kábulatából, olyankor néhány szót mormolt, de ezeket érteni nem lehetett. Tegnap csaknem az egész napot átaludta és amikor felébredt, ekkor még élénk szellemi kapcsolatot tartott fenn környezetével.

Családját ölegette, amelynek tagjait látni kívánta, beszélt a magyar politikai életben reá várakozó feladatokról és a négyéves tervről,

mit még be akart fejezni. Az éjszakát aránylag nyugodtan töltötte, reggel csillapítószereket kapott, amelyeket eddig erőlesen visszautasított, továbbá szőlőcukorinjekciókat alkalmaztak, hogy leküzdjék az urémia tüneteit. Hétfő este elvesztette eszméletét és ma reggelig nem is nyerte vissza, ez eszméletlenségből szenderült át az örök pihenésbe.

Budapestről jelentik: Az elhunyt magyar miniszterelnök 1886. decemberében született, a tolnamegyei Murga községben. Apja néptanító volt, aki fiát katonai pályára nevelte. A pécsi katonai akadémiá elvégzése után a zágrábi honvédekhez osztották be. A háboruban mint a vezérkarhoz beosztott tiszt szolgált, 1918. ban a magyar hadügyminiszteriumban nyert beosztást és ellenforradalmi tevékenysége miatt Bécsbe kellett menekülnie. Később a szegeci magyar kormány hadügyi államtitkára lett. 1929. ben hadügyminiszterre nevezték ki és 1932. ben alakította meg kormányát.

tott tiszt szolgált, 1918. ban a magyar hadügyminiszteriumban nyert beosztást és ellenforradalmi tevékenysége miatt Bécsbe kellett menekülnie. Később a szegeci magyar kormány hadügyi államtitkára lett. 1929. ben hadügyminiszterre nevezték ki és 1932. ben alakította meg kormányát.

Nagyfontosságú minisztertanács

Mialatt Hóman Bálint a szanatóriumba sietett, Nagy Sándor, Gömbös Gyula nászéges komornyikja, aki tizennyolc esztendője szolgálja gazdáját, távbeszélőn felhívta Budapestet és a miniszterelnökséggel pontban kilenc óra körül közölte, hogy gazdája kiszendvedett. A komornyik közlését nyomon követte Hóman Bálint távirati értesítése, amelyet a miniszterelnökség sajtóosztályán vettek fel és arról nyomban beszámoltak dr. Darányi Kálmán helyettes miniszterelnöknek. Darányi intézkedett, hogy fél 11 órára rendkívüli minisztertanács üljön össze, amelynek tárgya kizárólag a haláleset következtében előállt helyzet megvitatása. Ez az első eset ugyanis, hogy a magyar kormány miniszterelnökét hivatalában érte utól a halál. Ő maga Horthy Miklós magyar kormányzóhoz sietett, aki addig szintén megkapta Hóman Bálint távirati értesítését. A kormányzónál tett látogatás után az ideiglenes miniszterelnök Gömbös Gyula édesanyja előtt fejezte ki a kormány részvétét. Az idős urinő, amikor tegnap este arról értesült, hogy egyetlen fia állapotában rosszabbodás állott be, bal-sejtelmekkel telten vonatra ült, egész éjjel utazott és reggel a budapesti miniszterelnökségre

Előkészületek az elhunyt miniszterelnök hazaszállítására és temetésére

Gömbös Gyulát, az elhunyt miniszterelnököt a szanatórium kertre néző erkélye előtt ravatalozták fel. Arcvonásai megtartották kemény jellegüket, a betegség erősen megviselte, arca megfogyatkozott. Holttestét bebalzsamozták és amint a MÁV külön vasuti kocsija Münchenbe megérkezik, a tetemet szállító vonat utnak indul Budapest felé, ahová csütörtökön érkezik meg. A koporsót nyomban az ország ház kupolacsarnokába szállítják és ott ravatalozzák fel.

A temetés szombaton lesz és a gyászszertartást Raffay Sándor evangélikus püspök végzi.

A halottat szállító vonattal érkezik az özvegy. Gömbös Gyula két gyermeke és Hóman Bálint kultuszminiszter.

Hóman Bálint táviratilag értesítette Gömbös haláláról Hitler kancellárt. Göring porosz miniszterelnököt, akihez az elhunytat meleg barátság fűzte. Darányi Kálmán pedig táviratilag Mussolinivel és Schuschnigg osztrák kancellárral közölte a szomorú hírt és részvét-táviratot intézett Gömbös Gyula özvegyéhez és édesanyjához. Budapesten a gyásznak megfelelően úgy az állami, mint a magánszínházakban az előadások ma és a temetés napján szünetelnek. A belügyminiszter rendelete alapján pedig tilosak a rendőrhatalósági engedély alá tartozó, zenével, táncsal, dalal egybekötött nyilvános mutatványok és előadások.

Bucuresti-ből jelentik: A kormány tagjai Gömbös Gyula magyar miniszterelnök elhunyt alkalmából letették névjegyüket a bucaresti-i magyar követségen. Tatarescu miniszterelnök részvét-táviratot intézett a magyar kormányhoz.

Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök és külügyminiszter a következő részvét-táviratot intézte Gömbös Gyula volt miniszterelnök özvegyéhez:

„Mélyen megrendült Gömbös Gyulának, ennek a kiváló államférfinak haláláról szóló hír. Kérem engedje meg, hogy a jugoszláv királyi kormány, valamint a magam nevében legőszintébb részvétemnek adjak kifejezést. Stoj-

adett, ahol már a szomorú hírről vártak.

A fél 11-re összehívott minisztertanács félórás késéssel kezdődött. Darányi Kálmán megrendült szavakkal emlékezett meg Gömbös Gyula haláláról és kiemelte: első eset a magyar történelemben, hogy a kormány elnökét közéleti tevékenysége teljesítése közben érte utól a halál. Indítványozta, hogy emlékének jegyzékönnyileg örökítsék meg és a miniszterelnököt a magyar nemzet halottjának tekintsék. A minisztertanács ilyen értelemben történt határozata után megbízták Bárczy István miniszterelnökségi államtitkárt a temetés előkészületeinek végrehajtásával. Elhatározták továbbá, hogy felkérjük a parlament mindkét házát az országház kupolacsarnokának átengedésére, ahonnan a miniszterelnököt utolsó útjára kísérik.

A nagyfontosságú minisztertanács utolsó határozata volt a kormány lemondása,

amit Darányi Kálmán még a délelőtti folyamán Horthy kormányzó elé terjesztett. A Hivatalos Lap holnapi száma közli, hogy a kormányzó a kormány lemondását elfogadta, de az ügyek vitelével úgy Darányi Kálmánt, mint a miniszteriumok többi vezetőit ideiglenesen továbbra is megbizta. Darányi kihallgatása után a kormányzó a magyar politikai élet több kiváló tagját kérte magához. A kihallgatások részben megtörténtek, részben holnap folytatódnak. A kihallgatásra hívott személyiségek között Serédy Jusztinián bíboros hercegprímás, Széchenyi Bertalan gróf, a felsőház elnöke, Sztranyavszky Sándor, a képviselőház jelenleg Münchenben tartózkodó elnöke, Perényi Zsigmond báró és Teleky Tibor gróf koronaőrök, Bethlen István gróf volt miniszterelnök, Eckhardt Tibor, a független kisgazdapárt elnöke, Ivády Béla volt miniszter, a NEP volt elnöke, Rassay Károly képviselő, a nemzeti szabadelvű-párt elnöke, Zichy János gróf és Ernst Sándor, a keresztény-párt vezetői, Imrédy Béla, a Nemzeti Bank elnöke szerepelnek.

dinovic miniszterelnök és külügyminiszter”.

Münchenből jelentik: Gömbös Gyulának, Magyarország elhunyt miniszterelnökének földi maradványait szerdán délelőtt a királyi palota császári udvarában ravatalozzák fel. Délután 4 órakor az evangélikus lelkeség megáldja a halottat. A holttestet este 9 órakor viszik ki a pályaudvarra, ahonnan a gyorsvonattal 10 óra 23 perckor indítják el a magyar főváros felé. A halottasvonat Bécsen át érkezik Budapestre. A müncheni gyászszertartáson a német kormányt Neurath báró külügyminiszter képviseli.

Dr. Illyés Géza egyetemi tanár, európai hírű vesespecialista, Gömbös magyar miniszterelnök betegségeinek lefolyásáról ezeket mondotta:

— Tizenkét éve kezelem a magyar miniszterelnököt vesekő ellen. Két évvel ezelőtt már olyan fájdalomról panaszkodott, hogy a Hercog-klinikán alapos vizsgálat alá vettük Gömbös miniszterelnök veséjét. Enyhe fehérjelecsapódást és magas vérnyomást állapítottunk meg. Olaszországi útja után Gömbös miniszterelnök nagyon fáradtnak érezte magát és elmondotta, hogy leugrott a repülőgép lépcsőjéről. Az ekkor végrehajtott újabb vizsgálat fehérjefelszaporodást és egy heveny vesegyulladás megállapítását eredményezte. Kisebb bennulásokat is tapasztaltunk, de ezek a bennulások elmúltak, majd később kiújultak. Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy a miniszterelnöknek teljes nyugalomra van szüksége. A Münchenből kapott jelentések egyre több aggodalomra adtak okot. Három héttel ezelőtt már mutatkoztak az urémia jelei. Ettől kezdve a katasztrófa elháríthatatlan volt és rohamosan be is következett.

URANIA Az előadások pontosan 5, 7.15 és 9.30 órakor kezdődnek. Telefon 282.

Erdélyi premier!

KATI

zenés vigjáték.

Gaál Franciska minden eddigi filmjét felülmulva, tehetségének legjavát adja. Könnyekig meghat és könnyekig megkacagtat elbájoló közvetlensége minden jelenetben.

Fegyverben a földgolyó

Igy készül a világ tengeri világháborúja

Írta: WALDO ROBESON

Az angol közvéleményt és különösen a haditengerészetet a tengeralattin kívül erősen foglalkoztatta és foglalkoztatja a légi veszély. Azok, akik a tengerészethez beosztott repülőgépek számát emelni szeretnék, azzal érvelnek, hogy a légi század a hadihajók tömegét pusztíthatja el bombával. Ezek a „szakértők” elfelejtik azonban, hogy a repülőgépek helyzete a tenger felett egészen más, mint a szárazföld felett dolgozó repülőgépeké.

Tengeren mozgó célok ellen nagyon kis tálati valószínűséggel lehet csak bombatámadást indítani. A pilótának nincs biztos módja arra, hogy gépe sebességét ellenőrizze. A csatában ugyanis a rövidhullamu rádió kapott utasítás és a csillagászati megfigyelés nem gyümölcsözhető, a csata hevében nincs idő bonyolult számítások elvégzésére, pedig a sebesség és a helyzet csak így állapítható meg. A repülőgép mondjuk száz mérföld óránkénti sebességre képes. Ha óránként husz mérföldes ellenszélben repül, akkor sebessége a tengeren elképzelt fix ponthoz képest csak nyolc mérföld, ha pedig hátszél mellett repül, akkor sebessége 120 mérföld. A pilóta azonban csak száz mérföldről tud, minthogy nincs alatta semmi, amivel ellenőrizhetné sebességét. Nincs tehát haditengerészeti pilóta, aki egy bizonyos pontot megadott időre feltétlenül el tud érni. A bombázás esetében pedig egy olyan vadászra hasonlít, aki mozgó autóról próbál nyulat löni, de autója minden tíz méteren változtatja a sebességét.

Ami pedig a bombázást magát illeti, az sem valami könnyű mesterség. A pilótának bombázás közben számolnia kell a szél erősségével, gépe magasságával, sebességével, repülési irányával és szögével. Ha mozdulatlanul megállhatna a kismélt hadihajó felett, akkor könnyű volna a dolga, de természetesen csak a legsebesebb repülés mellett zórhatja le bombáit. A hadihajók azonban nemhogy nem állanak egy helyben, hanem még a legmodernebb gyorsuló és legelhárító ágyúkkal is zavarják a repülőgépeket.

Páris, vagy a tenger

Ezek a tények nem kisebbítik a légitámadás veszélyeit a szárazföldön. Ott a repülőgép egy meghatározott mozdulatlan pont fölött cirkál és amikor egy nagy város bombáz, nem sok gondot okoz neki, ha a bomba néhány száz méterrel arébb esik le. Ha mondjuk Páris felett repül és a bomba nem a Pantheon környékén zuhan le, hanem az Operándi, a bombázás azért hatásos volt. Az sem baj, ha közben néhány bomba a Szajnába zuhan. Ettől eltekintve a bomba a szárazföldön mindig hatásos, mert ha mondjuk, nem is talál, legalább tüzet okoz. A tengeren legfeljebb a halak ezrei sínylik meg az eltévesztett találatot.

Az angol haditengerészetnek a légitámadásoktól nem kell tehát olyan nagyon tartania, sokkal nagyobb veszélyt jelent számára Japán, nemcsak „élő torpedó”, hanem tengeri haderejének méretei miatt is. Japán az egyetlen tengeri nagyhatalom, Amerikát kivéve, amelytől az angol haditengerészet tarthat. Az Egyesült-Államok és Anglia közötti háború azonban elképzelhetetlen.

Ausztrália veszélyben

Japán Anglia ázsiai birtokait és Ausztráliát veszélyezteti. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban angol politikusok és hadászati szakértők sokat vitatkoztak azon a kérdésen, hogy melyik a jobb tengerészeti bázis: Szingapur vagy Hongkong. A vita résztvevői természetesen azt tételezik fel, hogy joggal-e vagy alaptalanul, az majd később kiderül: hogy a japán imperializmus Ausztráliára áhítozik. Mi történik akkor az angol flottával, ha a japánok a kínai kérdést felhasználva ürügyül, hadat üzennek Angliának, amikor a flotta 12.000 mérföld távolban van. Erre a kérdésre a kitűnő Bernard Ackworth kapitány felelt. Japán természetesen olyan pillanatot választana ki a hadüzenet elküldésére, amikor az angol flotta a Földközi tengeren van. Első támadását természetesen Honkong ellen irányítaná. Azok, akik azt állítják, hogy Japán először Ausztráliát támadná meg, egészen utoncok a távolkeleti ügyek megfigyelésében. Ausztrália

sokezer mérföldnyire van Japán tengerészeti bázisaitól és igazán nagy lebecsülése a japán hadvezetőség intelligenciájának, feltételezni, hogy Ausztráliát vagy a három ezer mérföldnyi távolban fekvő Szingapurt támadná meg. Miért menne a japán flotta három ezer mérföldnyire egy végtelenül megerősített tengerészeti bázis ellen, amely az ő szempontjából nem is jelentős, amikor ezer mérföldnyire ott van Hongkong, kevésbé van megerősítve és mindenképpen sokkal fontosabb Szingapurnál.

Hongkong ostroma

Feltéve, hogy a Japánok megtámadják Hongkongot és beveszik, ami elképzelhető, ha az angol flotta a Földközi tengeren üdül. Japánnak nem kerülne nagyobb nehézségekbe Hongkong erődítményeit kiépíteni és megtartani még akkor is, ha a flotta nagy részét visszahívna a hazai vizekre. Az angoloknak igen nehéz munkát jelentene Hong-

Japán megtámadhatja

Japán abban a helyzetben van, hogy megtámadhatja Holland-Kélet-Indiát, ahol másfélszer annyi olajat termelnek, mint az egész brit világbirodalomban, hogy olajat vásároljon a Szovjetből, Lengyelországtól, Venezuelától és Perutól. A két utóbbi amerikai államban ugyanis az olajtermelés nincs teljesen amerikai kézben.

Nem szabad fantasztáknak lennünk és elképzelnünk, hogy Amerika Anglia ellen fordulna, sőt ha Japán és Anglia között tengeri háborúba kerülne sor, Amerikának legfőbb érdeke, hogy Anglia oldalán küzdjön vagy legalább is nyersanyagával támogassa a brit flottát. Japán azonban az olajszállítmányt igen sok részben megbéníthatja.

A világ nyersanyagmegoszlása, Anglia, Amerika, Japán és Hollandia helyzete papírforma szerint arra mutat, hogy a közeljövőben nem lehet tengeri világháború. A világon mindenütt mégis a legerősebb készülődés folyik haditengerészeti téren is. Anglia az 1936. évre elfogadott roppant méretű hadihajóépítési programját még a nyár elején sürgősen kiegészítette.

A pótköltségvetés haditengerészeti előirányzatának nagyobb részét páncélat beszerzésére fordítják, torpedók ellen. A második repülőgép anyahajó építése a földközi-tengeri válság tapasztalataival függ össze, mert kiderül, hogy a repülőgép-anyahajóknak óriási harciaszati értékük van partvidéki és kikötők elleni küzdelemben. A pótköltségvetés megszavazása után a kormány és a haditen-

kong visszavétele. Hosszadalmas tengeri háborút kellene vívniok és közben a japán cirkáló lehetlenné tenni az angol kereskedelmi hajózást a távolkeleti vizeken.

Aki néhány percig nézi a Távolkelet térképét, be fogja látni, hogy Hongkong sokkal jelentősebb tengerészeti bázis, mint Szingapur. Az angol haditengerészet mégis Szingapurt tette főbázissá, rengeteg költséggel.

A brit flotta intézőségében azzal érvelnek, hogy Hongkongban nem lehet kijavítani a nagy hadihajókat, mert a dokkok kicsik. Igaz ugyan, hogy a Szingapurban lévő hatalmas vízidokkot el lehetne vontatni Hongkongba és akkor ez az érv is megbukik.

A tengeri háború kulcsa: az olaj

Haditengerészeti kérdésekről nem lehet hosszabban írni anélkül, hogy az ember a petroleum problémájával ne találkozzék. A nafta, amelyből az összes gépolajok és benzinfajták származnak, a haditengerészet legfontosabb nyersanyaga. Az angol haditengerészet hadihajóit olajjal és nem szénrel hajtják. Márpedig a világ petroleumtermelése (ezer hordókban kifejezve) így oszlik meg: a Brit birodalom Trinidaddal, Indával, Egyiptommal, Kanadával és Sarawakkal együtt 26.500-at termel, míg a világ többi része 1.333.693-at. Ebből az Egyesült-Államokra esik igaz közel 900.000 egység és feltételezhető, hogy az amerikai olajból az angol haditengerészet sokat kaphat. Amerikával tehát Anglia már azért sem vívhat háborút, mert Amerika kezében van a világ olajtermelésének 76 százaléka. Az olajtermelés, amely a Britbirodalom rendelkezésére áll, csak egy hathetes tengeri háború lefolytatására volna elégséges.

Holland-Kélet-Indiát

gerészeti hivatal bizottságot küldött ki további csatahajók építésének tanulmányozására. Minthogy meghiusult az a remény, hogy a tengeralattjáró harcot korlátozó nemzetközi egyezmény létrejön, Anglia teljes erejével megkezdi a buvárnaszádok építését is. Anglia egy téren ragaszkodik a londoni tengerészeti egyezményhez, az angol csatahajók ágyui nem haladják meg a 15 hüvelyket. Igen építelés tény, hogy Japán ezt az egyezményt nem írta alá, ragaszkodik nagyobb kaliberű ágyuihoz is.

Winder az angol acélipari vállalat elnöke, amelynek Sheffieldben és Darlingtonban vannak nagy telepei, a vállalat júniusi közgyűlésén kijelentette, hogy a haditengerészeti fegyverkezés soha nem remélt módon fellendítette a vállalat összes gyárait, amelyek egy évre túl vannak halmozva munkával, összes telepeiket kibővíti, átépíti és új munkásokat fogadnak fel. Eddig 80 százalékkal növelték munkásaik létszámát.

A haditengerészeti fegyverkezés frontjáról a többi nagyhatalommal kapcsolatban hasonlókat jelenthetünk, tehát annak ellenére, hogy a tengeri világháború nem valószínű, a világ a legizgatottabb hangulatban készülődik a tengeri háborúra. Vagy elképzelhető volna talán, hogy a hadihajókat is a múzeumok számára gyártják?

Következő cikkünk:

AMERIKA FELKESZÜL A TENGERI HÁBORURA

A családi botrány ellenére

Churchill Sára már színpadra lépett és kitart szerelmese, Oliver mellett

Beszámolt az Aradi Közlöny arról a világraszóló családi botrányról, amely a Churchill-családban robbant ki. Churchill Sarah, az előkelő angol leány, a londoni társaságokban megismerkedett egy Oliver nevű amerikai színésszel, aklbe csakhamar beleszeretett. A család megdöbbenve értesült a főrangú leányhoz nem illő szerelemről és mindent elkövetett, hogy a fiatalokat széjjelválassza. Már-már ugylátszott, hogy fáradozásait siker kíséri, mert Oliver hazautazott Amerikába, hogy színpadi szerződéseinek eleget tehessen.

Az elmúlt héten eltűnt Londonból Churchill Sarah. Amikor a család tagjai fülhöz-fához szaladgáltak, hogy az eltűntet megtalálják, megdöbbenve értesültek arról, hogy

Sarah utban van Amerikába, hogy ott szerelemesé lehessen.

Az egész világsajtót bejárta annak a híre, mi mindent elkövetett a volt külügyminiszter családja, hogy Sarah-t ettől, a szerintük szere-

esetlen házasságtól, megmentse. A családnak amerikai segítőtársa is akadt egy newyorki újságíró személyében, aki Olivert — miközben azt vágta szemébe, hogy nem urlember az, aki egy leányt a család tudta és belecgyezése nélkül a pénzért akar elvenni, — felfojozta. Mindez nem használt és ezért a kétségbeesett Churchill-család úgy határozott, hogy Sarah után küldi bátyját, Randolpheot, hogy az ügyet rendezze.

Mint az Aradi Közlöny tudósítója jelenti, Randolphe Churchill utja nem ért el eredményt: nem sikerült hűgát rávenni arra, hogy hagylja ott Amerikát.

A szép Sarah tegnap este már fel is lépett Bostonban egy „Kövessétek a csillagokat!” című revüben, amelynek főszerepét a leányszöktető Oliver színész játszotta.

Az előkelő angol urilány bátyjának is megismételte azt, amit idáig is mindig liangoztatott, hogy hiába erőlködnek, ő Olivert szereti.

Megindult az általános támadás Madrid ellen

Menekülnek a spanyol fővárosból — A szovjet légháritó ágyukat küldött Madridnak

Madridból jelentik: A nemzeti csapatok megindították általános támadásukat Madrid ellen. Az avilai frontszakaszon hétfő reggel óta eikeseredett csata folyik. A nemzeti csapatok támadását tüzérségi előkészítés és többórás légbombázás előzte meg. Ugyanakkor megindult a felkelők támadása a toledói frontszakaszon is Barbas városa ellen. Az északi frontról ellentmondó jelentések érkeznek. Madridi közlés szerint a kormánycsapatok visszafoglaltak Bilbao közelében egy halászfalut. Viszont a burgosi felkelők főhadiszállásának jelentése arról számol be, hogy az Oviedó felszabadítására indult nemzeti csapatok erőltetett menetben nyomulnak előre.

Madrid védelmére tovább folynak az előkészületek. A katonai főparancsnok felszólított mindenkit, aki az ostrom megkezdése előtt távozni akar, hogy azonnal hagyja el a főváros területét. Különösen a külföldieket szólították fel Madrid elhagyására. A főváros kiürítése már kezdetét vette.

Az asszonyok és gyermekek különvonaton hagyják el a fővárost.

Csak azok az asszonyok maradhatnak Madridban, akik a különböző kórházakban betegápolókként működnek. Vasárnap több hajóval légtámadást elhárító ágyuk érkeztek a kormánycsapatok kezében lévő északspanyol kikötőkbe. Az ágyuk a legújabb típusu, kitűnő gyártmányok és azokat a szovjet küldte a spanyol népfrontnak. Az ágyukat azonnal Madridba szállították és hétfőn már ez a légháritó-ítteg védte Madridot a nacionalista légitámadásai ellen. Az ágyukat azok a szovjetkatonák kezelték, akik az ágyukat Spanyolországba szállították. Az új itteg kitűnően bevált, mert nem kevesebb, mint hét repülőgépet sikerült megsemmisítenie, illetve leszállásra kényszerítette.

Az United Press santanderi jelentése szerint az északi vizeken tartózkodó spanyol kormányflotta, amely a Jaime I., a Libertad és a Cervantes cirkálókból és több torpedóromból áll, hétfőn megjelent Santander közelében és ultimátumban harcra hívta ki a felkelők hajóhadát. A kormányflotta felszólította ellenfelét, hogy jöjjön ki a nyílt tengerre és vegye

fel a harcot, vagy adja meg magát. Együttal felszólították a felkelő hadihajók legénységét, hogy gyilkolják le tisztjeiket és pártoljanak át a kormányhoz.

A sevillai rádióleadó közlése szerint a madridi kormány jsmét 500 millió aranypezetát szállított külföldre. A Le Jour című francia jobboldali lap szerint az értékes aranyrakományt egy szovjethajóra rakták át és az átrakodásnál maga Rosenberg szovjetkövet felügyelt. Más híradás szerint a spanyol kom-

Titkomat magammal viszem a sirba, — mondja a mödlingi szadista asszony

Az orvosszakértők drámai vallomása a bécsi gyilkossági tárgyaláson — Luner Edmund végzetes akaratgyengesége — Lunerné rendkívüli szuggesztív képességeiről nyilatkoznak a tanúk

A bécsi gyilkossági bünper főtárgyalása napról-napra izgalmasabb jelenetek között folyik. Általános érdeklődés előzte meg dr. Formanek rendőrbiztos kihallgatását, aki már Lunerék első bűnyűében is vizsgálatot folytatott. Mint ismeretes ugyanis, Lunernét egyizben már félévi börtönre ítélték, amiért egy Neupartl Anna nevű cselédeányát bántalmazta.

— Már az akkori vizsgálat során feltűnt nekem — mondta a rendőrbiztos — hogy maga Luner Edmund teljesen felőrölt idegzetű, elhasznált ember. Ezzel szemben Lunernével kapcsolatosan az volt a benyomásom, hogy különleges lelki beállítottságu, úgynevezett „nagy szubánu bünözővel” állók szemben.

A rendőrbiztosnak ezeknél a szavainál az asszony magából kikelve pattant fel a vádlottak padjáról és elhalmozta szítkokkal a tanút, úgy hogy az elnök kivézetéssel fenyegette meg.

Ezután az orvosszakértők kihallgatására került a sor. Dr. Stelczer törvényszéki szakértő elmondja, hogy Lunernének azt az állítását, hogy férje brutálisan bánt ve'e, kellő értékére kell leszállítani. A helyzet éppen ellenkezőképpen igaz. Edmund Luner mindenképpen el akarta kerülni a botrányt, szomorú családi életének titkát elleplezni igyekezett és ezért

munisták csapatostól rabolják el a spanyol előkelőségek leányait, akiket azután a frontokon a milicia szórakoztatására használnak fel.

Bucuresti-ből jelentik: Cuza Gheorghe tanár, a nemzeti-kereszténypárt főtitkára körlevelet intézett a párt összes megyei elnökeihez a spanyol eseményekkel kapcsolatban. A körlevélben felhívja a megyei tagozatok elnökeinek figyelmét arra, hogy a „totális nacionalizmus” szempontjából rendkívüli jelentőséggel bír majd az az esemény, ha Franco tábornok csapatai elfoglalják Madridot. Ezért felszólítja a megyei elnököket, hogy amint hír érkezik arról, hogy Franco tábornok csapatai Madridot elfoglalták, a nemzeti-kereszténypárt nevében rendezzenek ünnepséget ez alkalomból. Az ünnepséget istentisztelettel kezdik. A menet élén horogkereszttel ellátott nemzetiszínű lobogó, va amint a burgosi spanyol nemzeti kormány zászlója haladjon.

akarta ekerülni a válást is feleségétől. Akaratgyengesége nagyfoku engedékenységet eredményezett. Ez az engedékenység azonban éppen azért nem jószág eredménye volt, hanem egoizmusé. Ez a beteges engedékenység a magyarázata annak, hogy

Luner tétlenül és tehetetlenül nézte végig Anna Augustin szörnyű megkínzását és ez magyarázza meg a tragikus sorsu cselédeány halála utám magatartását is.

Dr. Dimitz neves pszichiáter vallomásában ugyancsak lényegesen menti Edmund Luner szerepét a horzalmas bünügyben.

Az elnök ezután Lunernéhez fordult: — Valami titokról tett említést egyizben. Miről van szó voltaképpen?

Vádlott: A leány haláláról. El egy ember Mödlingben, akinek Annával viszonya volt. Falán az ő lelkét terheli a leány halála is...

Elnök: Miért nem nevezi meg ezt az embert?

Vádlott: Nem nevezhetem meg...
Ügyész: Nevezze meg, hogy kiről van szó...

Vádlott: Nem nevezem meg. Egyszer tudni fogják, de akkor már késő lesz. Titkomat magammal viszem a sirba.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért és az elnök most a vádlott asszonyhoz fordul:

— Ha még valami mondanivalója van, úgy azt mondja el.

Lunerné: Amit mondanék, azt úgy is huzugságnak és komédiának minősítenék.

Elnök: Lunerné asszony, A pernek ebben a stádiumában már kár ilyen szerepet játszania.

Lunerné: Jölem nem tudnak meg többet. Emlékezzenek azonban a Jakubovsky-esetre Németországban: ott is elítéltek va'akit, akiről később kiderült, hogy igazat mondott.

Legvégül még Dimitz tanár fejtette ki, hogy a vádlott asszonyt főképpen a kegyvelenség, az érzéketlenség és a szenvedésekkel szembeni közöny jellemzik. A tárgyalást ezután elnapolták.

Román-magyar találkozó a cluj-i futballpályán

Bucuresti-i mintára, a legjobb embereket állították ki féldőben a cluj-i csapatból — Nem volt komoly mérkőzés, mert a cluj-i csapatot rosszul válogatták össze

Budapest—Északi Liga 8:2 (3:1) — Bíró: Dr. Russu

Az Aradi Közlöny tudósítója jelenti telefonon: A cluj-i futballpályán kedden délután 5000 főnyi közönség előtt állt ki a hazatérőben levő magyar csapat Budapest néven az Északi Ligának elnevezett, de tulajdonképpen az Universitatea és a Victoria fiatal játékosából összeállított csapat ellen. A mérkőzés a várakozásnak megfelelően nagy budapesti győzelmet hozott és a közönség szívesen tapsolt a szép akcióknak, de csaknem megismétlődött a bucuresti-i botrány, miután itt is sokkal jobb csapatot állíthattak volna össze és ezért a közönség a válogatók ellen tüntetett. Komolytalanvá vált a mérkőzés a féldő után, mert Gaint és Szaniszlót, akik az első féldőben jók voltak, sőt a legjobbak — nagy meglepetésre — kicserélték sokkal gyengébb tudásu játékosokkal. A két csapat a következő összeállításban állt fel: Budapest: Csikós—Polgár, Fekete—Dudás, Sárosi dr., Lázár—Kocsis, Sztancsik, Nemes, Toldi, Titkos. Északi Liga: Sepsi—Orsa, Felcan—Munteanu, Gain, Nistor—Bonec, Putnic, Szaniszló, Ploesteanu, Capusan.

A mérkőzés magyar támadásokkal indul és

az elején még kitűnően verik vissza a támadást a hávédék, de az ötödik percben Titkos gyors lefutása után szép gólt lő. A 16. percben Toldi lő gólt, majd a 36-ik percben egy állítólagos faultért a bíró 11-est ad Budapest ellen. A közönség tulságosan tüntet a bíró ítélkezése ellen, mert indokolatlan volt a penalty, amit Gain értékesít. A 43-ik percben Nemes a gólszerző. A második féldőben Gain helyett Pop III. áll be, míg Szaniszlót Cociuban I. és Putnicot Cociuban II. helyettesíti. A magyar csapatban csupán Sárosi dr. helyére kerül Szabó II. A 7-ik percben Cociuban II. lő gólt, majd Titkos váltott lábball hatalmas bombagólt ragaszt a hálóba. A 18. percben Nemes, a 37-ik percben Nemes, a 43. és 44-ik percben Sztancsik eredményes.

A magyar csapatban a védelem volt kitűnő, a halvesorban Szabó II. jobb volt, mint Sárosi dr., aki kímélte magát és a csatársor iskoajátékot játszott. Az Északi Liga kapujában Sepsi nem tehet a gólokról, Gain és Szaniszló voltak a legjobbak, őket azonban kicserélték a színelőben. Ploesteanu érdemel még dicséretet, aki sérülten játszott végig.

CENTRAL 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ óraker
Telefon 285. Repriz-sláger!

GAAL FRANCI legjobb alakítása

KIS MAMA

Háromnyelvű felíra.

Olimpiai híradó rész

Olcsó helyárákkal: 24, 18, 14 tázával egytt.

SELECT 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ óraker
Telefon 284.

Miért hazudnak a lányok?

Dolly Haas és Ida Wüst főszerepében.
Csodás társulatok, csupa kedves zene, eredeti vigjáték. — Háromnyelvű felírat.

HIREK

37 fok

Felette érdekes hír járta be a városunkat, a mely végre eljutott hozzánk is.

A tudósítás arról számol be, hogy egy igen kiváló orvos kutatásai szerint az emberi testnek 37 foknál magasabb hőmérséklete nem mindig betegségnek jele. Nem kell tehát mindjárt mindenkinek megijednie, hogy 37 foknál felüli hőmérséklete már betegláz, mert lehet kimerültség, sőt — akármilyen lehetetlenül hangzik — élénkebb szellemi tevékenység következménye is.

A vizsgálatok megállapították, hogy számtalan ember, egyébként normális egészségi állapota ellenére is, 37 foknál magasabb hőmérséklettel bír és ezért magukat betegeknek képzelik. Panaszaikra sok orvos kivészi mandulájukat, kihuzza rossz fogaikat, vakkéleoperációt hajt végre. Mind hiába! Ha megmérjük hőmérsékletüket, a hőmérő ezután is 37 foknál magasabb hőmérsékletet mutat. Nem használhatók tehát az operáció, az orvosi kezelés. Az illetők tovább is képzelednek, nyugtalanok, mert tovább is méri a lázukat.

22.000 munkaképes és kigyógyított ember hőmérsékletét vizsgálták meg és megállapították, hogy a férfiak csoportjának 54 százaléka, a munkásfiatok 35 százaléka, általában számítva, a férfiak 30 százaléka, a nők 40 százaléka 37 foknál magasabb hőmérsékletű. Igen tanulságosak egy leányliceumban összeállított adatok. Mikor a tanuló-leányok reggel 8 órakor az iskolába jöttek, csak 27 százalékuknak volt 37 foknál magasabb hőmérsékletük. Négy tanítási óra után 58 százalékuknál volt megállapítható a magasabb hőmérséklet.

Az orvosok szerint ennek a hőemelkedésnek az oka: a test kifáradása, a szellemi megerőltetés és kimerülés, amit azzal is igazoltak, hogy a tornaóra után a legtöbb leány hőmérséklete csökkent. Érdekes a 3—6 éves óvodás-gyermekek között végzett kutatások eredménye is, mely szerint a makkegészséges gyermekek között is, ugy a fiuknál, mint a leányoknál, körülbelül 16 százalék 37 foknál magasabb hőmérséklet állapítható meg. Ime tehát nemcsak a kórházakban található ez a jelenség, hanem gyakrabban hivatalokban és az iskolákban is.

Az orvosok ugyan a múltban is észleltek ilyen eseteket, de csak újabban terelődött rájuk komolyabban a figyelem és csak most került sor alapos vizsgálatokra. Megállapítást nyert így, hogy az emberi test hőmérsékletének 37 fok fölé való emelkedése az idegrendszer fokozottabb igénybevételének folyománya is lehet, amit különösen a gyári és az iskolai kutatások bizonyítanak, amelyek szerint a kifáradás után emelkedik, torna és pihenés után, főleg éjjel csökken a hőmérséklet. Ha tehát az orvos a leg gondosabb vizsgálat után sem tud betegséget megállapítani valakinél, bele kell nyugodni abba, hogy a 37 foknál magasabb hőmérséklet nem mindenképpen a láz jele, hanem egészséges emberekben is előfordul. Tudomásul kell venni, hogy az emberi test átlagos hőmérséklete az utolsó évtizedekben emelkedett, főleg az élénkebb idegéletet élők, a tanulók, a nők, a munkások és a szellemi életet élők. Az ilyenek tegyék félre a hőmérőt és hőmérsékletüket sportolással, szórakozással, pihenéssel igyekezzenek csökkenteni.

HÜVÖS IDŐ ÉS NÖVEKEDŐ KÖD. A napali felmelegedés fokozatos csökkenése, éjjel a hideg fokozódása várható. Az esti órákban növekvő ködképződés, a hegyek között helyenként havazás.

VÁLASZTÓI IGAZOLVÁNYOK KIÖSSZÁRVA. Szerdán, október 7-én a H. kezdőbetűsökhöz vehetik át választási igazolványukat.

Harc a békéért. Genfből jelentik: (Rador). A népszövetségi egyesületek uniójának tanácsa tegnap összeült és Pella román bizottsági elnök elnöklése alatt elhatározta, hogy legközelebbi közgyűlését 1937. májusában Prágában tartják meg. Egyben fölött is döntöttek, hogy a legszorosabb együttműködést fejtik ki a világbéke-összeállításért.

Nem értékelik le az albán valutát. Tiraból jelentik: Hivatalos jelentés szerint az albán valutát nem fogják devalozálni.

A német árak bojkottja Svédországban. Stockholmból jelentik: A svédországi munka kongresszusa visszautasította azt a javaslatot, hogy kérjék a német árak bojkottjának a kiszélesítését, minthogy ez zavarokat idézne elő a kereskedelemben. Mégis elhatározták, hogy a munkások sztrájkját a német árak bojkottolására biztatják.

Hetven százaléka elbukott az érettségiző diákoknak. Bucuresti-ből jelentik: Az egész országban most lefolytatott érettségi vizsgálatok igen szomorú eredményt érleltek. Általában a jelöltek 70 százaléka elbukott. Mint hírhik, a közoktatásügyi miniszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy a tanrendet megváltoztatja a tanulók alaposabb oktatása céljából. A közoktatásügyi minisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy katonai érettségit honosítanak meg, amely a katonai iskolák növendékeire volna kötelező. Bejelentették a timisoara-i érettségi vizsgálatok is. Az eredmény igen szomorú: 177 jelöltből 70 megbukott a szóbeli vizsgán. A bukási aránysság 60 százalék.

Feloszlatták a nemzeti-parasztpárt román-megyei tagozatának vezetőjét. Bucuresti: A nemzeti-parasztpárt román-megyei tagozatának vezetőjét feloszlatták. A tagozat ideiglenes vezetésével Madgearu Virgilt, a párt főtitkárát bízták meg.

A madridi kormány kiküldöttje az angol munkaspárt közgyűlésének mai napján az elnök bejelentette, hogy a madridi kormány két kiküldöttje érkezett a kongresszusra, akik holnap részletes nyilatkozatot tesznek. Ezután Dalton képviselő, volt külügyi államtitkár szólalt fel és többek között ezeket mondta: „Itt az ideje, hogy megmondjuk a fascista államoknak: eddig és ne tovább. Mától kezdve nem engedjük meg, hogy a törvényt letiporják és a békes népeket megtámadják”.

Shakespeare 500 dollárt nyert 43.788 kezdő író versenyében

New-Yorkból jelentik: A Reader's Digest című amerikai folyóirat pályázatot hirdetett kezdő írók számára. Eredetileg öt darab ezerdolláros pályadíjat írtak ki, de tekintettel arra, hogy nagy tömegben adták be a kezdő írók pályamunkáikat — 43.788 kézirat érkezett — a díjak összegét felmenték újabb öt darab ezerdolláros jutalommal. Ezenkívül négy pályaművet dicséretben részesítettek és 500 dollárral jutalmazták. Az egyik 500 dolláros díjat William Shakespeare nyerte el (lakik: 157 E. Genesee Street Auburn N. Y.).

A moszkvai börtön titka. Párisból jelentik: A „Matin” jelentése szerint Varsóban megbízható forrásból úgy tudják, hogy Radek, az „Izvesztia” volt szerkesztője, a Szovjetunio legnevesebb publicistája az egyik moszkvai börtönben megökölt.

Fölbőlte magát Telegut Ioan dr., a timisoara-i bakteriológiai intézet főorvosa. Timisoara-ról jelentik: Megdöbbentő orvostudományi történet Timisoara-n. Telegut Ioan dr. főorvos, a bakteriológiai intézet vezetője önkéntesen vetett véget életének. A városszerte ismert főorvos immár közel 15 éve idegbetegségben szenved. Nemrégiben Telegut dr. nagyfokú bélvérzést kapott, ami életkedvét még lobbant elvette. Pár nappal ezelőtt ismerősei előtt olyan kijelentéseket tett, hogy nincs értelme élni és panaszokodott, hogy minden törekvése sikertelennél végződik. Vasárnap reggel a főorvos, anélkül, hogy családtagjaitól búcsút vett volna, bezárkózott rendelőszobájába és fölbőlte magát. A szerencsétlen ember tragédiája mély részvétet váltott ki a város lakosai körében.

Hétfégi kirándulók

— *Hogyan, kedves Recege ur!., Köt. tözökdi? Nem is tudom róla.*

Meghalt Iritz Gábor, a Lomási Rt. fő-tisztviselője. Tragikus haláleset híre érkezett ma Arad-ra. Iritz Gábor, a Lomási faipari Rt. fő-tisztviselője Bécsben hosszas betegeskedés után elhunyt. Iritz Gábort Arad-on igen sokan ismerik, minthogy Arad-on született és itt élt hosszú ideig, mint a Lomási Rt. tisztviselője. Amikor a vállalatot Bucuresti-be helyezték, Iritz a családjával a fővárosba költözött, ahol a Lomási Rt. egyik osztályának az élére nevezték ki. Körülbelül hat hónappal ezelőtt bélinfekcióból kifolyólag súlyosan megbetegedett és állapota annyira aggasztóvá vált, hogy orvosai tanácsára egyik bécsi szanatóriumba szállították. Itt a kezelőorvosok mindent elkövettek, hogy a nagybeteg fő-tisztviselőt megmentse az életnek. Három ízben végeztek műtéti beavatkozást és vértömlesztéssel is próbálkoztak, azonban hasztalan. Iritz Gábort a halál megváltotta további szenvedéseitől. Iritz Gábornak Arad-on rokonain kívül igen sok barátja és jóismerőse volt, mert aki csak ismerte, az szerette és becsülte a rendkívül rokonszenves és tehetséges embert. Halálának híre Arad-on általános részvétet keltett.

Nyolcszáz ezer lei tűnt el a satumare-i pénzügyigazgatóság kasszájából. Satumare-ról jelentik: Göbel Stefan, a satumare-i pénzügyigazgatóság főkönyvelője szombaton jelentette felteveseinek, hogy három nap óta nem kapott jelentést a pénztár helyzetéről. Cadaru pénzügyigazgató és Nanu pénzügyi vezérfelügyelő erre rovensólast tartottak a pénztárban és ott 800.000 leies hiányt állapítottak meg. A szombatról vasárnapra virradó éjszaka a pénzügyigazgatóság fellelentsére az ügyesség házkutatást tartott Cucu Eugen főpénztárnos lakásán, ahol 250.000 lei értékű adókönyveket találtak, amelyet elkoboztak. A közel 1 millió leies sikkasztás hírére nagy meglepetéssel kommentálták Satumare-n. Cucu 30 éve áll a pénzügyigazgatóság szolgálatában és vagyonos ember, akiről általában nem hiszik, hogy a sikkasztásban része volna. Cucu azt állítja, hogy a pénztárhoz kivülé még két tisztviselőnek is kulcsa van és kategorikusan tagadja, hogy a hiányról tudomása vagy a pénz eltűnésében része lett volna.

Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gastrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhességnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőr viszketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a beleket mikrobák és megzsabodítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvosok ajánlják.

Felakasztják az „Innsbrucki Landrut”. Bécsből jelentik: Hétfőn kezdődött az innsbrucki statáriális törvényszéken a gyilkos kékszakáll nőiszabónak, Heinrich Mariknak bünpere, aki három menyasszonyát tette el láb alól, miután előzőleg hozományukat kicsalta tőlük. Marik apróhirdetés után ismerkedett meg áldozataival: Marie Seidl színházi szabónővel, Anna Bucher pincerleánnyal és Marie Luckini ruhatárosnővel. A három menyasszonytól összesen 15.000 schillinget vett el egy soha meg nem nyitott szabóműhely részére. Az innsbrucki Landru kirándulni vitte menyasszonyait és a hegyek között mindhárom nőt megfojtotta. Áldozatait egy pohár sörre invitálta meg valamelyik kiránduló korcsmába, ott altatóport kevert italukba és mikor az erdőben lefeküdtek pihenni, álmukban végzett velük. A gyilkosságokat olyan félreeső helyeken követte el, hogy ezeket csak hónapokkal később fedezték fel a véletlen arra járó kirándulók. Az ítélet holnapra várható, akkorra rendelték Innsbruckba Josef Langot, a bécsi hóhért.

Wizo-hírek. Kedden délután Hönigsberg Mártonné lakásán nagyszámu meghívott közörség gyűlt össze. Reiter Lunka, az ardeal-i Wizo-föderáció ügyvezető elnöke, council tag tartott beszámolót a multihónapi zürichi council-tanácskozásokról. Érdekes volt a palesztinai viszonyokról való beszámolója, mely a világpolitika tükrében világította meg az ottani eseményeket. Reiter Lunka, akinek, mint mindig, most is alkalma nyílt Európa összes országainak delegátusaival tárgyalni, meggyőző erővel ösztönözte az arad-i Wizo-hölgyeket új munkára. A meghívott közörség soraiban sok olyan vendég volt, aki eddig távol állt a cionizmus gondolatától. Azonban éppen oly lelkesedéssel igérték jó munkát erre az évre, mint a régi Wizo-tagok. Reiter Lunka látogatása nagy esemény volt az arad-i Wizo-csoport életében, mert ritkán adódik ilyen nivós szónok, aki retorikai készsége mellett közvetlen modorban és meleg szavakkal tudja mondanivalóit közölni. Az előadást a jelenlévők nevében dr. Fuchs Albertné arad-i Wizo-elnöknő köszönte meg szívélyesen.

Író- és tanszerek Császár papíráruházában, Select-mozgó mellett.

Politikamentes lesz az igazságszolgáltatás

Bucuresti. Az igazságügyminiszteriumban tervet dolgoztak ki annak érdekében, hogy az igazságszolgáltatást teljesen kivonják a politika befolyása alól.

Mircea Djuvara igazságügyminiszter személyesen dolgozik a bírák személyi lapjainak átvizsgálásán az előléptetések elhatározása végett, valamint annak megállapítása céljából, hogy kiket részesítsenek fogyalmi uton büntetésben. Ugyancsak megkezdték a kiskorúak bíróságának szervezését, amely az új büntető-törvénykönyv értelmében a jövő év elején megkezdheti működését.

— ZÜRICH ZARLAT. Páris 20.34 és egyenyed, London 21.37 és fél, Newyork 435.50, Amsterdam 228.00 Berlin 175.00, Prága — Miláno —, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— Halálozás. Özv. Kaufmann Albertné fia, Kaufmann Dezső f. hó 6-án váratlanul elhunyt. Összetört szívvel siratják özv. édesanyja, testvérei és nagyszámu rokonai. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz Sebis-en. (Minden külön értesítés helyett).

— Pilótakatasztrófa. Bucurestiből jelentik: Brati Stefan pilótánövendék a buzau-i repülőter közelében lezuhant. A pilóta a szerencsétlenség következtében meghalt.

— Új vezetőség az arad-i Zsidó Nemzeti Szövetség élén. A Zsidó Nemzeti Szövetség arad-i csoportja vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartotta rendes évi közgyűlését. A választás eredményeképpen a Zsidó Nemzeti Szövetség arad-i csoportjának élére a következők kerültek: Diszelnökök: Szenes Henrik, König Miksa, Kalmár József. Elnökök: Gara Armin dr. és Téthl József. Társelnökök: Chilewitz Hermann. Alelnökök: Neuländer Elemér és Nagy Vilmos. Titkár: Surányi József. Pénztárnok: Schillinger Rezső. Jegyző: Wohlberg József. Ellenőrök: Hönig Emánuel és Gárdos Lajos. Szelembiztos: Klein Mózes. Vezetőségi tagok: Kornis Márton, Áron Árpád dr., Geller Ödön, Deutsch Mihály dr., Szántay Lajos, I. B. Neumann, Bornstein Rezső, Groszmann Dezső, Hacker László, Stauber Baruch, Zinner Vilmos, Weisz Imre, Epstein Ernő, Steiner Jakab, Ritter Armin, Weitzen Aladár, Reisz József, Hirschler Simon, Kauders, Wiesel Jenő, Köves László dr. Gazda: Feuerstein Béla.

— Kaufmann Dezső 36 éves dezna-i kereskedő szívszélhüvésben váratlanul elhunyt. Kaufmann ma reggel be akart utazni Arad-ra, amikor a dezna-i állomáson hirtelen rosszul lett és percek alatt kiszenvedett. Halálát kiterjedt rekonszaga, elsősorban a szegedi Kaufmann- és Krocsaládok, ezenkívül a moneasa-i Kaufmann-család, továbbá nagyszámu jóismerőse gyászolja.

SELECT Október 8. Premier EDGAR WALLACE regénye

— Bányaléggrobbanás egy bányában — eddig 21 halott, 8 eltűnt. Brüsszelsből jelentik: A napokban bányaléggrobbanás történt a la bouvieri bányában. A szerencsétlenség méretei csak most bontakoznak ki. A szerencsétlenség veszteséglistája eddig a következő: 21 halott, mintegy 30 sebesült. A sebesültek közül többen az állapota életveszélyes. A tárna mélyéből még nyolc munkás nem került elő, ezeket is elveszetteknek tekintik. Azt a tárna, ahol a bányaléggrobbanás valószínűleg érte őket, már befalazták.

— Az arad-i Munkakamarához nagy számban érkeznek az iparengedélyek és a munkakönyvek becserélése iránti kérvények. Az érdekeltek a kérvényekhez számos olyan iratot mellékelnek, amelyek nem szükségesek és amelyekkel sok felesleges kiadásuk van. A Munkakamara éppen ezért felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy csupán az alábbi iratokra van szükségük iparigazolványuk, illetve munkakönyvük becserélésénél: Alkalmosági bizonyítvány, a társadalombiztosító pénztár nyugtája 50 lei befizetéséről az ipari előképző alap javára, két darab 6x9 cm. fénykép és természetesen a régi iparigazolvány vagy a munkakönyv.

— MA az alatti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

NIEDERMAYER, Piața Sf. Sava.
HAJÓS, Buiv. Regina Maria 8.
KAIN, Piața Avram Iancu.

— Egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg az arad-i közönség körében Szendrey Mihály október 17-i fellépése iránt. Idősebb Szendrey Mihály, az emberi jellemnek ez a kiváló alakítóművésze, aki annyi évtizeden át küzdött Arad-on egy jobb színpadért és a színházért, művészi kvalitásaival fordul ez alkalommal a közönség felé, amely régi kedvencének alakítását bizonyára most is megtekinti majd. A színházigazgató hálátlan szerepében érthető bírálat és ítélet Szendrey Mihályt, mint színész azonban mindenkor a közönség kedvence volt. A 72 éves Szendrey Mihály, színházi kulturánknak ma is egy ritka értéke és megjelenése a színpadon mindenkor az élmény erejével hat. Vele együtt fellépnek október 17-én a régi színház legkiválóbbjai. A színházi élményt kitűnő vendégszereplők teszik teljessé, akiknek nevét később közöljük.

A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran keblemeltemül csakódjanak, mert

a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószerve nem mindenki saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a káros állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható. 4658

— Folyó hó 8-án, csütörtökön lesz Semmlin-Acereth ünnepe, mely alkalommal két ízben lesz mazkir és pedig a reggel fél 7 és délelőtt fél 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében.

Ingyen ujság

Jár ki Németországban minden új házaspárnak. A birodalmi belügyminisztérium népinvédelmi osztálya utasította az anyakönyvi hivatalokat, hogy minden házasságkötésnél köteles az anyakönyvvezető az új házaspárnak 1 havi ingyenes újságolvasásra szóló utalványt átnyújtani. A házasságkötés ceremóniájához hozzátartozik az ingyenujság átnyújtása is. A német állam így igyekszik újságolvasókat nevelni. Németországban ugyanis a lapvállalatok az utóbbi időben sokat panaszkodnak, hogy olvasók fogytak. Most aztán az állam kitalálta az előfizetési propaganda új módját. Valjon egy hónapi házasság után hány házaspár válik majd fizető előfizetővé?

— Kávédélután. A Református Nőszövetség a Ref. Otthonban (Calvin-u. 3. szám) október 8-án, csütörtökön délután 5 órakor kávédélutánt rendez, melyre az érdeklődőket szeretettel meghívja.

Őszi-idényre KERPEL könyvtár
Újdonságokkal szolgál. Havi díj 40 Lei. 4687

— A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz 2-3 óra alatt könnyű, lágy béltisztításhoz segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Az orvosok ajánlják.

SELECT Október 8. Premier KORDA SANDOR világlímje

— Denevérszárny a legújabb divat. Az idejében a rövid prémkabátokon denevérszárnyakra emlékeztető ujjpótlókat hordanak majd a nők. A divat minden változásáról beszámol a „Párisi Divat” új száma, amely pompás tartalommal jelent meg és közel száz remek ruha és kézimunka eredeti rajzát közli.

BUDAPESTRE

50% vasúti kedvezmény és utólagos 2.50 pengős vizum

szept. 27. — október 14. között.

Igazolványok a 4568

WAGONS-LITS//COOK

Menetjegyirodában
Arad, Minorita-palota.

Koncentrációs kormányt követel a magyar keresztény gazdasági párt

Budapestről jelentik: A keresztény gazdasági párt ma értekezletet tartott, amelyen megvitatták az új politikai helyzetet. Az értekezlet elhatározta, hogy egy erőskezü koncentrációs kormányt hajlandó támogatni, amelyben az egységes párt, a keresztény gazdasági párt és az egységes független párt tagjai vennének részt. Abban az esetben, ha Darányi nem ilyen kormányt alakítana, akkor is támogatják a jövőbeni kormányt, de csak abban az esetben, ha megfelel a jobb- és baloldali kitérőket. Hírek szerint a kisgazda-párt szintén támogatna egy Darányi-kabinetet, azonban bizonyos fenntartásokkal. A magyar kormányzó a temetés után, hétfőn délelőtt jelöli ki az új miniszterelnököt.

Svájci repülő katasztrófa Németországban

Berlinből jelentik: A német repülő klubjának meghívására hétfőn hat svájci repülőgép Berlin felé elindult. Öt repülőgép meg is érkezett a Lig-cse közelében levő hallei repülőterre és rövid ott tartózkodás után tovább repült Berlin felé. Csak később derült ki, hogy a hatodik gépmadar a weimari kerülethez tartozó és Svájc közelében levő Schlez környékén lezuhant. A romok alatt egy holttestet találtak. A gép másik utasáról valószínűnek látszik, hogy még a katasztrófa bekövetkezése előtt kizuhant a repülőgépből. A többi gép a rondes időben érkezett meg a Berlin közelében levő rangsbergi repülőterre.

— Öngyilkos nagyb. gazdálkodó. Schiffler Ferenc nadlac-i gazdálkodó ittasan tért haza a korcsmából, bezárkózott szobájába, ahonnan hozzátartozói néhány perc múlva lövésszerű zaira lettek figyelmesek. Feltörték az ajtót és ott látták a gazdálkodót szobájának padlóján feküdni, fejéből patakzott a vér és kezében még ott szorongatta revolverét. Orvost hívták, de az csak a beállott halált állapíthatta meg. A gazdálkodó bucsulevelet nem hagyott hátra és így öngyilkosságának nem tudják okát adni. Valószínű azonban az, hogy tettét alkoholféregben hajította végre. Az öngyilkosságot jelentették az arad-i ügyészségnek.

— A pontatlan kísértet. Ez a címe annak a rendkívül érdekes, mulatságos cikknek, amely a „Tolnai Világlapja” új számában jelent meg.

— „Arany Almanach”. Rendkívül hasznos és izlées kiállítású könyv jelent meg Timisoara-n Irinyi Sándor, Timisoara város nyugalmazott pénzügyi és gazdasági tanácsnoka szerkesztésében. A 140 oldalas könyvnek „Arany Almanach” a címe és valóban — arany is a tartalma. A könyv ára mindössze 20 lei. Az „Arany Almanach” márgában foglalja az 1937. évi napi. Románia rendkívül érdekes leírását, az állami egyenesadónak körülbelül 30 sikerült példával való ismertetését, ami valószínűleg nélkülözhetetlen kézikönyvvé teszi az „Arany Almanach”-ot minden adófizető számára. Ezt követi az 1937. évi adónaptár összeállítás, majd pedig gyakorlati útmutató következik a kincstári illetékekre és repülőhelyegilletékekre vonatkozóan. Ezután tíz olyan törvényt ismertet a könyv, amelyek mindenkit érdekelnek. Teljes és megbízható postai tarifa, valamint a munkaszüneti napok pontos felsorolása zárja be a könyvet.

— Az arad-i állami Munkaközvetítő Hivatal (Str. Horia 2., II. em.) közli, hogy a következő szakmákban található munkások elhelyezkedést: 140 szövmunkás vagy munkásnő, 20 butorasztalos, valamint háztartásbeli alkalmazottak.

SELECT Október 8. Premier BOSAMBO

— A néger lélek titka. A néger fajról, a néger lélek titkáról rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a legnagyobb fekete színész, Paul Roberson és a nyilatkozatot a „Déliháb” új száma közli.

— A Kölcsey-Egyesület leír. pályázata. A Kölcsey-Egyesület irodalmi pályázata, melyet középiskolai tanulóknak Kölcsey Ferenc írói és szónoki munkáiról kifizető, e hó 15-én jár le. Az a pályázat, melyet a Kölcsey-Egyesület mindkét nembeni ifjúságnak az ardeal-i magyar új irodalmi művek ismertetésére 1000 lei jutalommal kifizető, november 1-én jár le. Ugyanaz a határideje a pályázatnak arról, hogyan fejlődik a család életben a magyar gyermek anyanyelve, hogy szóban és írásban jó nyelvezékkel tudja használni. A jelíges pályamunkák a Kölcsey-Egyesület elnökének, Fischer Aladárnak küldendők a római katólikus főgimnáziumba a Calvin-uccába.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj miniszteri rendelet alapján

Sürgősen be kell nyújtani a lakók névsorát az arad-i pénzügyigazgatóságon

Az egész országban 80 ezer büntetési jegyzőkönyvet vettek fel a bejelentés elmulasztása miatt — A bírságot most nem engedi el a pénzügyminiszterium

Arad. Mint ismeretes, a múlt esztendőben elrendelte a pénzügyminiszterium, hogy a háztulajdonosok, a főbérlok és szállodatulajdonosok részletes kimutatást készítsenek lakóikról, azok nevének, foglalkozásának és jövedelmének feltüntetésével. Ezt a rendeletet azért adta ki a pénzügyminiszterium, mert igen sokan kibújtak az adózás alól, semmiféle adót nem fizetnek, habár állandóan nagy jövedelmük van, de azt mostanig sikerült eltitkolniok.

Az arad-i kivetési pénzügyigazgatóság annakidején többször felhívást intézett a háztulajdonosokhoz, a szállodásokhoz és a lakáskiadással foglalkozó főbérlokhoz, hogy tegyék eleget a pénzügyminiszterium rendelkezésének, mert különben házhérjövédelmi adójuk négyszeresére büntetik őket. A múlt évben Arad-on hatezer háztulajdonos mulasztotta el lakóinak bejelentését és ezért mindnyájuk ellen adókihágási határozatot hozott a pénzügyigazgatóság. Ezt azonban a múlt év folyamán nem hajtották végre, mert a háztulajdonosok bucaresti-i központi szindikátusa többször intervenált a büntetés törlése érdekében. A szindikátus rámutatott arra, hogy csak a múlt esztendőben kezdte rendszeresíteni a pénzügyminiszterium ezt a nagy munkát igénylő lakóbejelentést, így tehát nem volt csoda, ha a háztulajdonosok és főbérlok még nem szokták meg ezt és ez volt akkor az oka a súlyos követ-

kezményekkel járó mulasztásnak.

A pénzügyminiszterium elfogadta a háztulajdonosok szindikátusának ezt az érvelését és tavay törölte a bírságokat, egyben pedig szigorú utasítást adott a pénzügyigazgatóságoknak, hogy ez év április 1-től kezdve állandóan ellenőrizzék azt: a lakóbejelentési kötelezettségeknek eleget tesznek-e a háztulajdonosok, szállodások és főbérlok.

Az új rendelkezés alapján úgy Aradon, mint az egész országban most rendkívül szigorúan ellenőrzik a bejelentést. A pénzügyminiszterium most új rendelkezést utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy mindent kövessen el az esetleges mulasztások megtorlása céljából, mert a lakóbejelentés kötelezettsége minden háztulajdonosra, főbérlore és szállodásra egyformán fennáll.

A ma érkezett rendelet egy hónapi határidőt ad a lakók névjegyzékének benyújtására és azt is tartalmazza, hogy 70—80 ezer büntetési jegyzőkönyvet vettek fel az egész országban a háztulajdonosok ellen. Az így kivetett bírságokat a miniszterium nem akarja már elengedni.

A pénzügyigazgatóság éppen ezért nyomtatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy sürgősen küldjék fel a II. emeleten működő adókerületek vezetőségeinek lakóik részletes névjegyzékét.

A feketetőzsdén is folyton esik a leértékelt „erős“ valuták árfolyama

A Banca Nationala továbbra is tartózkodik a hollandi forint, a francia és a svájci frank vásárlásától

Mint Bucuresti-ből jelentik, a hollandi forint, a svájci és francia frank leértékelése miatt keletkezett bizonytalanság még mindig nem múlt el és a helyzet nem tisztázódott.

A gabona és fűrészáru exportőrök továbbra is kitaranak elhatározásuk mellett és nem hajtják végre a szeptember 26. előtt kötött export-szerződéseket, mert nem akarnak átlag 30 százalékos veszteséget szenvedni.

Ugyanis általánosságban 30 százalékkal szállította le az említett három ország saját valutájának értékét és ha exportőrjeink a régi eladási áron szállítanának hozzájuk árukat, úgy 30 százalékkal kevesebb lelt kapnának a lecsökkentett értékű hollandi forintért, svájci és francia frankért.

A Banca Nationala még tegnap sem állapította meg a fenti három erős valuta új hivatalos árfolyamát, sem a görög drachmát, tehát a helyzet egyelőre tisztázatlan. A Jegybank csak a lira, a pengő, a léva, a pezeta, a márka és a fontsterling hivatalos kurzusát állapította meg.

Ezzel szemben a londoni és a zürichi hivatalos tőzsdén már rendszeresen jegyzik a lecsökkentett értékű valutákat is. Hogy a Banca Nationala miért nem jegyzi hivatalosan az említett valutákat, az mostanig nem derült ki.

Nagy feltűnést kelt, hogy a Banca Nationala a hollandi forint és a két frank leértékelése óta nem vesz ezekből a valutákból és devizákból, hanem készletein ad tul és csak mint eladó szerepel. De a bucaresti-i fekete tőzsde nem viselkedik ilyen tartózkodóan a leértékelt valutákkal szemben és ott most is vannak üzletkötések. Igaz ugyan, hogy a leértékelt valuták magánforgalma a fekete tőzsdén az utóbbi na-

pokban megindult lanyhulás óta ismét esett.

A francia frank tőzsdei árfolyama tegnap óta kb. 9 lei, a svájci franké 44-ről 40-re, a hollandi forint 84-ről 75 leire esett vissza.

A gabona és faexportőrök, valamint a pénzügyintézetek körében azt hangoztatják, hogy a Jegybanknak a szabadforgalom számára kellene átadni a hollandi forintot, a svájci és francia frankot, mert így élesebben alakulna ki ezeknek szabadkereskedelmi árfolyama. Szerintük a kínálat és kereslet törvényei alapján kialakult kurzust kellene elfogadni és akkor megszűnne a fekete tőzsdén ezeknek a devizáknak és valutának forgalma.

Ezzel szemben a Jegybanknál azt hangoztatják, hogy a Hollandiával, Svájccal és Franciaországgal kötött fizetési és kereskedelmi szerződések nem engedik meg e három állam pénzének a szabadkereskedelemben való bocsátását. Egyelőre tehát a Banca Nationala várakozó állásponton marad, nehogy olyan lépést tegyen, amellyel esetleg károkat okozna úgy a nemzetgazdaságnak, mint az exportőröknek.

— AZ IDÉN 40 MILLIÓ PENGŐ ÉRTÉKŰ FAT FOG TÖLUNK VENNİ MAGYARORSZÁG. Bucuresti-ből jelentik, hogy a külkereskedelmet irányító hivatal számítása szerint ebben az idényben Magyarország jóval több fat fog venni nálunk, mint az előző esztendőben, mert erre a legújabb kereskedelmi és fizetési egyezmény megadja a lehetőségét. Az előző években körülbelül 30 millió pengő értékű épület-, tüzi- és műfát exportáltunk Magyarországra, de most arra számítanak, hogy ez a mennyiség 40 millióra emelkedik. A mi fa- és petroléum-exportunkkal szemben Magyarországból miniegy 25 millió pengő értéket képviselő különböző iparcikkeket kapunk évente, de az új szerződés alapján ez is növekedni fog.

Megszűnik az ókirályság egyik volt nagy pénzintézete

A lasi-i Banca Moldova vasárnapi közgyűlésén kimondja felszámolását.

Bucuresti-ből jelentik: A Banca Moldova, az ókirályság egyik legnagyobb pénzintézete, 1931-ben válságba jutott, mert a betétvők visszakövetelték betéteiket és az intézet anyagi erejének megfelelően folyósította is az összegeket. A Banca Moldova-nak akkor 805 millió lei takarékbetétje volt, amely azonban mostanig 9 millió leire apadt le. Az intézet 1932. őszén kénytelen volt kényszerregezséget kérni, e hó 11-én tartandó közgyűlésén pedig ki fogja mondani felszámolását.

A Banca Moldova-nak 1931-ben 882 millió lei kihelyezése volt, amely néhány év alatt 79 millió leire csökkent. A Banca Nationala 890 millió lei visszleszámitolási hitelt élvezett és ezt különböző egyezmények alapján teljesen likvidálta és ma már a hitelezőknek is csak 40 és fél millió lei követelésük áll fenn a Banca Moldova-val szemben. A bank 1911-ben alakult meg, a szintén felszámolás alatt levő Marmorosch Bank részvételével. Elsősorban áruüzletek finanszírozásával foglalkozott, hatalmas áruraktári hálózatot épített ki és több iparvállalatnál is jelentékeny érdekeltiséget vállalt. A Marmorosch Bank érdekeltiségét később egy párisi pénzintézet vette át, mely azonban még a kényszerregezség előtt teljesen szakított a Banca Moldova-val. A kényszerregezség ideje alatt a bank a mérlegben kimutatott veszteség kiküszöbölése céljából 100 millió leies részvénytökéjét 60 millió leire szállította le. Az 1935. végén lezárt mérlegben 60 millió lei részvénytöke mellett 67 és fél millió lei veszteséget mutatott ki. Az aktívák összege ekkor 116 millió lei volt, az 1. évvel azelőtti 2 milliárd lei aktívával szemben.

Az utolsó nap...

Izgalom a márka eladása körül.

A bucaresti-i „Argus“ jelentése szerint a pénzpiacra most csaknem kizárólag márkában van jelentékenyebb üzletkötés, mert a Banca Nationala csak október 6-ig engedélyezte a német valuta szabadkereskedelmi forgalmát. Azt jelenti, hogy az exportőröknek levő márkát október 6-ig bezárólag kellett a szabadkereskedelemben értékesíteni. Aki október 6-án estig nem bírta eladni a márkát a vételre szabályszerű felhatalmazással bíró importőröknek vagy más cégeknek, illetve magánosoknak — azoknak márkakészleteit a Banca Nationala veszi át 37.50 leies hivatalos árfolyamon.

Mivel az importőrök nagyrésze tartózkodott a márka vételétől, az exportőrök kinos helyzetbe kerültek. Márkaikat csak nagyon rehezzen bírták eladni és ezért a német valuta a szabadforgalomban 37.50-re esett, holott néhány héttel ezelőtt még 40—41 leit is lehetett kapni érte.

A fővárosi napilapok megállapítják, hogy az exportőrök veszteségeket szenvednek, mert csak saját számlájukra adhatnak el márkát, a pénzintézetek egymás között nem bonyolíthatnak le márkauzleteket és ez a körülmény megbénítja a német valuta forgalmát. A márkaeladási idő utolsó napján pánikszzerű hangulat uralkodott a pénzpiacra és azt várták, hogy a Jegybank meg fogja hosszabbítani az eladási határidőt, ez azonban kedd délig nem történt meg. Lehet, hogy szerdán reggel mégis megjelenik a sajtóban a Banca Nationala meghosszabbító engedélye.

— A hunedoara-megyei állami vashánya 30 millió lei lombardkölcsönt kapott anyagkészletére. Annakidején részletesen beszámoltunk róla, hogy a szomszédos Hunedoara-n működő állami vashányát igen nagy költségekkel kibővítették és nemcsak az állam számára, hanem magánvállalatoknak is rendszeresen fog dolgozni. Sokmillió lei befektetéssel az építkezéseknél használt nagykaliberű csövek gyártására is berendezkedett és úgy magánosok, mint közintézmények számára rengeteg munkát végez. A gépek nagy részét Németországból szerezte be és erre a célra többszáz millió leies kölcsönt kapott. A gépek ellenértékét nem pénzben fizetjük vissza, hanem terményeket, mezőgazdasági cikkeket és részben petroléumot is szállítunk a német piacokra. Az óriási költségel berendezett hunedoara-i gyár sokmillió lei értékű árut szállított több közüzemnek is, amelyek a csekkpénztártól utalták ki a kb. 30 millió lei vállalati összeget. Mivel azonban a csekkpénztárnak az állami vashányák központi igazgatóságától jelentékeny követeléseik vannak, ez folyósította most a hunedoara-i gyárnak a fenti 30 millió leit lombard-kölcsön gyanánt, mert a gyár leköttette erre a raktárában levő anyagkészletét.

Legújabb jelentéseink:

Harminc százalékkal csökkent a cseh korona értéke

A csehszlovák kormány döntése

Prágából jelentik: A csehszlovák kormány rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen elfogadta a csehszlovák köztársaság pénzgységének új értékét szabályozó törvényjavaslatot. A törvény értelmében a cseh korona fedezete legalább 31.21 százalék és legfeljebb 33.21 százalék kell hogy legyen, ami azt jelenti, hogy a korona aranytartalmának leszállítása 10.60, illetve 15.98 százalékos. Az 1933. évi értékcsökkenéssel együtt a cseh korona értéke 30 százalékkal csökkent. A csehszlovák nemzeti bankot a devalvációval ért értékgyarapodás az államot illeti meg. Ezt az összeget az állam állandó betétként a nemzeti bankban tartja és arra használja fel, hogy a csehszlovák korona törvényben meghatározott értékkeretei között maradjon.

Magyarország nem változtat pénzügyi álláspontján

Budapestről jelentik: A lira értékének 40 százalékos csökkentésével kapcsolatban beavatott helyen közlik, hogy a magyar kormány a valutakérdésben elfoglalt álláspontja változatlan és

újból teljes határozottsággal kijelentik, hogy Magyarországon semmiféle belső valutáris intézkedésre szükség nincsen és a kormánynak nem áll szándékában ilyesmit életbe léptetni. A magyar kormány változatlanul kitart az eddigi valutáris rendszere mellett. Magyarországon már régen életbelépett a külföldi valutákra nézve a felár rendszere és a rendszer lehetővé teszi a felár megváltoztatását a beállott helyzetnek megfelelően.

Meg akarták lincselni a bécsi vampirt

— Szerdán hirdetik ítéletet Lunerné bűnyében —

Bécsből jelentik: Luner Ödönne gyilkossági bűnyében ma éjjel véget ért a tárgyalás. A bíróság egész napon keresztül tanácskozott és az ítéletet szerdán délelőtt hirdetik ki. Ekkorra a rendőrség széleskörű intézkedéseket tesz, úgy a törvényszék épületén belül, mint annak környékén. Erre ugyanis azért van szükség, mert az utolsó tárgyalási napon Lunerné vallomása nyo-

Nagy rokonszenvvel fogadta

a Népszövetség Franciaország, Anglia és Amerika pénzügyi egyezményét

Genfből jelentik: A népszövetségi közgyűlés gazdasági bizottsága a legutóbbi pénzügyi eseménnyel kapcsolatban hivatalos jelentésben foglalkozik. A hivatalos közlemény ajánlja hogy Franciaország, Anglia s az amerikai Egyesült-Államok szeptember 26-án kelt pénzügyi egyezményét, melyhez még több állam is csatlakozott, a Népszövetség közgyűlése ismerje el jogosnak, miután ez a megállapodás a népszövetségi rendelkezések szellemében jött létre. A pénzügyi megállapodás célja, hogy a különböző államok gazdasági vérkeringését felfrissítse. Ami történt az a béke, az általános jólét és fellendülés érdekében jött létre. Kéri a jelentés, hogy minden állam, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e a Népszövetségnek, vagy sem, segítse a három nagyhatalom által kezdeményezett pénzügyi manővert.

mán a közönségen olyan izgalom vett erőt, hogy a gyilkos asszonyt meg akarták lincselni. Az ítélet kihirdetésekor attól tartanak, hogy ezek a jelenetek megismétlődnek és ezért már most megtiltják a szükségesnek látszó intézkedéseket.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lel. Minden további ára 10 szóig csupán 20 lel. :- szó 2 lel. :-

Az apróhirdetéseket előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151.

Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

LEVELEZÉS

M. D. M.: Nem vagy itt, jelen mégis jüdes, mert lelkemben virulón ész, mult gyönyör valója, jövőben lesz jelen, mert bizton várlak, lelkeddel velem vagy, kísérsz. — Imád hét. 4798

ALKALMAZÁS

Jólközű szakácsnő jó bizonyítványokkal azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban. 4692

Megbízható mindenestől felvetetik, ízni tudók előnyben. Eies fűszerüzlet.

OKTATÁS

Román gyorsírás tanfolyam kezdődik október 15-en. Beiratások Császár Irógépszaküzletben Select-mozgó mellett. Telefon 398. 4790

LAKÁS

KIADÓ jutányosan a főtéren egy. esetleg két különbeíratu bútorozatlan modern szoba. Cim a kiadóban. 4428

2-3 es 5 szobás modern lakások kiadók. Str. Eminescu 30. 4729

KIADÓ egy modern, összkomfortos, 5-szobás magánház november 1-re Strada Dorobanților 10. 4689

MODERN 4 szobás lakás mellékhelyiségekkel nov. 1-re kiadó. Str. Sincal 15. 4791

VÉTEL ÉS ELADÁS

Haláleset, elutazás, költségekéből kifolyólag veszek készpénzért óska bútorokat, ruhaneműket, testműveket, könyveket, szőnyegeket, ágyműt, matracokat, hangszereket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlásholmit stb. Vidékre is megyek. Címeket a kiadóba, vagy lakásomra, Str. Theodor Ciocnea 10. 4536

Eladó elkötözés miatt valódi perzsa bunda jutányosan. Cim a kiadóban. 4427

Irógépet, jó állapotban és egy Wertheim-kasszát 2-est, 3-ast megvételre keresünk. Mera autobusz-vállalat, Arad.

BUTOROK, szőnyegek, esillárok, könyvek, Singer varrógépek, rez- és vaságlyak, zongorák, Meidinger kályha legolcsóbban Comiso. Dacia mellett. 4792

Brilláns függő 3/4 karát alkalmi vétel, sürgősen eladó Comiso üzlet, Dacia kavauáz mellett. 4792

Villany-szerelés és azok javítása
Villany-műszerek és azok javítása
Villany-esillárok és azok javítása
Villany-gépek és azok javítása
Villany-szerelési anyagok raktára

NAVRÁDI,

Arad, Str. Matianu. 982

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételen keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

INGATLAN

TELEK eladó a törvényszéki villanegyed legszebb helyén. Cim a kiadóban. 4689

Modern magánház

a Cogălniceanu-uca 34. szám alatt 4 parkettás szoba, elő, fürdő, cselédszobás lakás, cserépkályhával, eszlingeni redőnyökkel, gyönyörű gyümölcsöskerítél, mélyen áron alul eladó, vagy bérbeadó. Egyedüli megbízott Kiss Lajos "URANUL" ingatlanirodája, Str. Floria 2. szám. 4794

Rádióműsor

- Romániai időszámítás. -

SZERDA, OKTÓBER 7.

București. 6.30: Ritmikus torna, rádió-hírek, gramofonlemez, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.00: Időjelzés, vizállás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, tőzsde. 14.30: Vegyes zene gramofonlemezek. 18.00: A rádiózenekar hangversenye. 19.00: Időjelzés, gabonaárak időszakos közlemények. 19.15: A hangverseny folytatása. 20.20: Dr. C. Angelescu közoktatásügyi miniszter előadása az egyetemek fegyelméről. 20.40: Gramofonlemez. 21.15: Rádióüzenetek. 21.35: Zongorahangverseny. 22.15: Énekhangverseny. 22.30: Hírek, sport. 22.45: Rádiózenekar. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemez. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Királyok anyja. 11.45: Györgyi Elvira. Felolv. 11.45: apróságok. (Felolvasás.) 13: Déli harangzó. 13.05: Kóczé Gyula és cigányzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Hanglemezek. 15.40: Hírek. Étrend. 17.15: A rádió diákiéltörája. 17.45: Pontos időjelzés, hírek. 18: Az ipari szemártalmak megelőzése. 18.30: A rádió szalonzenekara. 23.50: M. Taffanelli franciányelvű felolvasása: „André Ady”. 24: Öreg cigányprimások zenekara. 1.05: Hírek.

Bécs. 8.25-9: Lemezek. 13: Könnyű lemezek. 14.10: Olasz lemezek. 15: Brahms: Esz. dur zongora, hegedű és kúrtármás. 18.05: Citera- és gitárlemez. 20.35: A szimfonikusok Bruckner emlékhangversenye. 23.20: A népepera „Auf der grünen Wiese” című revüoperett. 23.40: Schmitt tenor lemezei. 0.10: Hírek. 0.25-2: Jazz.

Pozsony. 11.10: Magyar hírek. 14.40: Lemezek. 19: Magyar műsor. 23.30-24: Popov cselóművész játéka. Liszt -Popper: Magyar rapszódia.

Belgrád. 13: Rádiózenekar. 14.15: Mokranjac János csellózik. 18.20: Rádiózenekar. 21.15: Trboveljei gyermekkar Zimonyból. 22.50: Lemezek. 23.20 Vendéglői zene.

Deutschlandsender. 13: Könnyű zene. 16.15: Zenés dalos bordetán. 17: Könnyű zene. 18.50: Sammartini: Passacaglia hegedűn és zongorán. Ries: III. szvit. 20: Tarka est. 21.10: Sinimberghi Gino belcanto dalokat

énekel. 21.45: Bach: Parasztkantáté. 24-1: Tánclémez. Milano. 18.15: Zongora- és szoprán-szólo. 20: Vegyes zene. 21.40: Bonelli: Chianti-szüret, jelenet Cremona színi zenéjével. 22.05: Pénzügyzene kar. 23.20: Táncczene.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 8.

București. 6.30: Ritmikus torna, hírek, gramofonlemez, háztartási és orvos tanácsok. 13.00: Időjelzés, vizállás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsdei árak, hírek. 14.30: Vegyes zene gramofonlemezen. 15.00: Utolsó hírek. 18.00: A rádió szalonzenekarának hangversenye. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés, gabonaárak, aktualitások. 19.15: A hangverseny folytatása. 20.00: Rádiógyetem. 20.20: Különléle hangszerek játéka. (Gramofonlemezen.) 20.45: Könyvekről. 21.00: A rádiózenekar esti hangversenye. 22.30: Hírek, sport. 22.45: Zene közvetítése. 23.45: Hírek a külföld számára franciául és németül. 23.50: Hírek.

Budapest I. 7.45: Reggeli gramofon. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Régi boklog szüret. (Felolvasás.) 11.45: Szüreti és borkalok. 13.05: A rádió szalonzenekara Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Stranzky Aranka énekel. 15: Mozart szonáták. 15.40: Hírek, étrend. 17.15: Vizváry Mariska háztartási előadása. 17.45: Pontos időjelzés, hírek. 18: Sz. Molnár Alice hegedű. 18.40: A mindentudó idegen. 19.10: Famunkások Dalárúja és az Első Zuglói Dalkör vegyeskarának műsora. 20: Mészárosi időszaki tanácsadó. 20.15: Hanglemezek. 21: „Osodagyerek.” Epizód Mozart gyermekkorából. Hangjáték. 22.10: Hírek. 22.30: Cigányzene. Közben 23: Időjárásjelentés. 23.20: Zongorahármasok. 0.20: Táncczene közvetítés. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.20-19.50: Angol nyelv-oktatás. 19.55-20.10: Hanglemezek. 20.20-20.50: Rabindranath Tagore otthonában. 21-21.55: Rendőrzenekar.

Bécs. 8.25-9: Lemezek. 11.50: Paraszt zene lemezek. 13: Állástalanok zenekara. 17: Hírek. Szórakoztató lemezek. 17.55: Szimfonia. 18.25: Operáriák. 23.20: Bampton szoprán dal estje. Brahms-, Strauss R., Medtner, Sibellus és Rachmaninov-dalok.

Kassa. 11.05: Lemez. 13.35: Rádiózene kar. 14.40: Lemezek. 15.40: Lemezek. 18.40: Magyar műsor.